

VERDWENEN EN ACTUELE KLOOSTERS IN OOSTENDE

door Lionel DEWULF

KOMST VAN DE KAPUCIJNEN : IN 1615

In 2015 werden aankomst en verblijf van de kapucijnen in Oostende herdacht. Deze paters die de bruine capuce (monnikskap) droegen, kwamen aan in 1615 en verdwenen uit de stad in 1795. Het in de jaren zestig van vorige eeuw gerestaureerde kapucijnenkerkje is nog steeds een wonderbare en dankbare herinnering aan die 180 jaar van zielenzorg en sociale en humanitaire bijstand (1).

In het contract gesloten tussen het stadsbestuur en de kapucijnen in 1615 werd uitdrukkelijk aangestipt dat de stadsmagistraat geen andere kloostergemeenschap te Oostende meer mocht toelaten. De middelen van de stad en van haar bewoners waren inderdaad te gering om twee gemeenschappen in stand te kunnen houden.

Zijn er dan geen andere (mannelijke of vrouwelijke) kloosterorden geweest tot 1795, het jaar van de aanhechting van onze gewesten bij Frankrijk die de reguliere en seculiere geestelijkheid uitschakelde.

Zeker na het beleg en de val van Oostende in 1604 verbleven er jezuïeten als aalmoezeniers van de troepen van Albrecht en Isabella en later ook van de Spaanse vloot. Gelet op hun zending en roeping boden zij het stadsbestuur hun diensten aan om een studentencollege op te richten, maar het kwam echter niet tot een overeenkomst met het berooide stadsbestuur. (2).

Ofschoon er midden 15^e eeuw augustijnen in Oostende aanwezig moeten geweest zijn, verbleef er midden 17^e eeuw tot de Beloken Tijd (1796-1801), nog steeds een zogenaamde termijnpater, behorend tot die orde. Deze *terminarius Ostendanus* was een pater die in de omgeving op bedeltocht trok en in ruil daarvoor preekte en hielp in de diensten van de parochiekerk (3).

Tijdelijk verbleef er ook vanaf september 1640 een pater norbertijn die "sangmeester en Latijnsche schoolmeester" was. Het gaat om Jean Loysel die voorheen schoolmeester was in Oostende en in 1634 binnengetreden was in de orde der premonstratenzers of norbertijnen. Hij mocht van de abt van de norbertijnenabdij Sint-Niklaas te Veurne zijn diensten verlenen aan de Oostendse Pastoor Geraldin (4).

ORATORIANEN : IN 1653 ONDERWIJS EN PASTORAAL

Kapucijnen en arme klaren, augustijnen en augustinessen, benedictijnen, paters dominicanen en zusters dominicanessen, trappisten,... zijn tegenwoordig door de geïnteresseerde burger nog goed gekend, al was het maar bij naam. Maar wie kent er nog in Vlaanderen, en in Oostende de oratorianen? Ze hebben hier nochtans zeker gedurende 140 jaar de jeugd onderwezen en les gegeven in de Latijnse taal. Bovendien leverde deze orde ook de pastoors en medepastoors van onze Sint-Pieterskerk tot omstreeks 1800.

Na het overlijden van de diocesane priester Georgius Geraldin in 1652, die in Oostende pastoor was sedert 1634 (en deken van Oudenburg), nam het stadsbestuur een merkwaardig initiatief. Het oordeelde nu dat de omstandigheden gunstig gezind waren om een orde naar Oostende te brengen met het oog (uitsluitend) op het verstrekken van onderwijs en bedienen van de (enige) parochie. Zo was er geen aanleiding om een conflict te doen ontstaan met de reeds gevestigde kapucijnen.

Onderhandelingen grepen plaats tussen de stadsmagistraat en de oratorianen van Scherpenheuvel die zich reeds op 7 januari 1653 waren komen aanmelden (5).

De oratorianen van Scherpenheuvel werden aanvaard maar verlieten op 30 april 1662 Oostende en werden opgevolgd door de oratorianen van kardinaal de Bérulle.

Onze gewesten zouden veertig jaar later andermaal onrustige tijden beleven omwille van de Spaanse Successieoorlog (1701-1714). Jacobus Bowens beschrijft de aangerichte schade

in de strategische havenstad Oostende en vermeldt de getroffen kloostergebouwen. Wat was er gebeurd? Karel II, koning van Spanje, regerend over de Zuidelijke Nederlanden, was op 1 november 1700 kinderloos gestorven. Er vormden zich twee kampen. Oostende werd bezet door Spaanse en Franse troepen. Maar de Oostenrijkse keizer, gesteund door Engeland en de Verenigde Provinciën, maakte aanspraak op de Zuidelijke Nederlanden.

De belegerde stad Oostende, beschoten vanuit zee door de Engelse vloot, gaf zich over aan de bondgenoten van de Keizer op 6 juli 1706. Volgens Jacobus Bowens was de oorlogsschade ontstaan door brand en kanonballen en zo leren we dat het pastoraal huis en de school van de oratorianen, de kapucijnenkerk en kapucijnenklooster, en de kapellen en kloosters van de zusters conceptionisten en deze van de zwarte zusters zwaar beschadigd werden. (6) Van andere kloostergebouwen is geen sprake.

Na het Oostenrijks Tijdvak en met de aanhechting van de Zuidelijke Nederlanden bij Frankrijk (op 1 oktober 1795) zouden alle kloostergemeenschappen Oostende verlaten en is er geen sprake meer van een samenwonen in religieuze gemeenschappen.

Met het vertrek van de oratorianen zou er trouwens geen middelbaar onderwijs meer gegeven worden, niet onder de Franse bezetting en ook niet onder de Nederlandse koning Willem I. Bijna een halve eeuw zou voorbijgaan zonder middelbaar onderwijs totdat het gepatroneerd bisschoppelijk college in dezelfde gebouwen van het Oratorium in 1842 zijn poorten gaat openen onder de naam: "Collège Notre-Dame de Bon-Secours" of het Onze – Lieve – Vrouwecollege.

DE ZWARTZUSTERS : VAN 1402 tot 2015 600 JAAR PLEEG – EN ZIEKENZORG

Sommige Oostendse straatnamen verwijzen naar de vroegere aanwezigheid van kloosterorden. Nu nog bestaan de Kapucijnenstraat en de Witte Nonnenstraat.

De huidige Ooststraat noemde vroeger de Zwarte Nonnenstraat, verwijzend naar het klooster der grauwezusters dat zich bevond op de hoek van de huidige Kerkstraat en de Ooststraat.

Zeker vanaf het begin van de 15^e eeuw was er in Oostende een gemeenschap van grauwezusters, die leefden volgens de kloosterregel van H. Franciscus. In de Kerkstraat hadden zij een gasthuis of hospitaal dat in 1402 door de paus met aflaten begunstigd werd (7) en (7bis).

In 1613 namen ze de regel van Sint Augustinus aan en werden voortaan de zwartzusters genoemd (In Oostende: de zwarte nunnen). In 1798, tijdens de Franse Revolutie, wordt het klooster afgeschaft en openbaar verkocht. Pas ruim een halve eeuw later, in 1856, kwamen 4 zwartzusters van Bethel Brugge naar Oostende om er een bijhuis te stichten en de cholera-ziekten te verzorgen. Vanaf toen zijn ze in de badstad gebleven, waar zij een religieus leven combineren met een inzet voor zieken en voor zorgbehoevende bejaarden (8).

In 1919 en op initiatief van de deken van Oostende nemen vijf zwartzusters de dienst op zich van een nieuwe kliniek van de Katholieke Volksbond, in een groot huis aan het Prinses Stefanieplein (dat slechts plaats biedt voor 25 patiënten).

In 1928 koopt de pas opgerichte "VZW Kliniek van het Heilig Hart" een stuk grond aan de rand van de stad, in de Frère Orbanstraat. Op 21 november wordt de eerste steen gelegd en elf maanden later, op 21 oktober 1929, wordt het nieuwe H. Hartziekenhuis ingezegend. De gemeenschap van de zwartzusters telde toen 20 leden. Later wordt ook een vernieuwde materniteit aan de Ooievaarslaan gebouwd.

In 1956 verkopen de zwartzusters hun klooster en ex-materniteit in de Kaaistraat aan het Sint – Andreas lyceum. De dienst Monumentenzorg breekt de voorgevel van het zogenaamde St.-Laurentiusklooster steen voor steen af en reconstrueert die in de oude stad van het Openluchtmuseum in Bokrijk.

Op 23 juni 1973 wordt in de Gouweloestraat 98, naast in de steigers staande H. Hartkliniek, de eerste steen gelegd van een nieuw modern klooster. Op 8 september 1975 wordt het voltooid klooster ingezegend en krijgt de naam "Bethel", naar het oorspronkelijk convent van de Brugse zwartzusters. Zeven Oostendse zwartzusters nemen er hun intrek. De volledige Heilig Hartkliniek verhuisde op 27 juni 1977 van de Boterput naar de Meiboom. In 1983 is Prins

Karel, Graaf van Vlaanderen en Prins-regent van 1944 tot 1950 en woonachtig in Raversijde, er gestorven.

Het algemeen ziekenhuis H. Hart (dat al lang niet meer met de Volksbond of Christelijke Mutualiteit verbonden was) fusioneert op 1 januari 1999 met het algemeen ziekenhuis St.-Jozef gelegen aan de Nieuwpoortsesteenweg en beiden krijgen de naam AZ Damiaan. In de Sint - Jozefkliniek zaten de zusters dominicanessen samen met de Christelijke Mutualiteiten in het bestuur. Vanaf 1988 maakten deze zusters geen deel meer uit van het bestuur maar bleven zich nog inzetten.

In 2007 gaf het AZ Damiaan werk aan 1.229 mensen, waaronder 85 artsen. Het aantal bedden lag toen op 523.

In 2008 startte het AZ Damiaan andermaal met het oprichten van een nieuwbouw op de campus van het Heilig Hart aan de Gouwelozestraat, omdat het twee – campussen beleid wou op de organisatie. In oktober 2012 nam het AZ Damiaan zijn nieuwbouw ziekenhuis in gebruik. Het nieuwe ziekenhuis telt inmiddels 1400 medewerkers waaronder 100 artsen. In 2014 werd ook opnieuw een aalmoezenier benoemd in de persoon van Charles Lommens, voorheen pastoor te Koekelare. Er waren toen nog drie zusters in het klooster.

In 2015 moest een zuster opgenomen worden in het Woon- en Zorgcentrum Monica aan de Ooievaarslaan en dat ooit nog gerund werd door dezelfde zwartzusters.

Aangezien er minstens drie zusters moeten zijn, om een gemeenschap te vormen, kwam er op 1 september 2015 ook een einde aan de vestiging van de zwartzusters in Oostende. Zij keerden terug naar hun moederklooster te Brugge. Dit na een aanwezigheid van nagenoeg 600 jaar met weliswaar een onderbreking van 58 jaar vanaf het Frans Bewind (1798) tot 1856.

DE WITTE NONNEN : VAN 1681 TOT 1783 IN EEN MONUMENT GEMEMOREERD

Zoals er vroeger een straat was die genoemd werd naar de “Zwarte Nonnen “(thans de Ooststraat), bestaat er nog steeds een Witte Nonnenstraat.

De aanwezigheid van deze religieuze orde van de conceptionisten, maar omwille van hun kledij “ Witte Nonnen “ genoemd, dateert van de 17^e eeuw. Hun klooster was gelegen tussen de huidige Christinastraat, Witte Nonnenstraat en Leopoldpark. Het was een schenking van Jacques Hoys, een welstellend koopman, afkomstig van Duinkerke. (Zijn grafsteen is te zien in de noordgevel van het Duinenkerkje te Mariakerke).

Het klooster werd gebouwd in 1679 en betrokken in 1681. De nicht van Jacques Hoys werd de eerste abdis. Dezelfde weldoener leverde de nodige fondsen voor een huis dienstig voor de Armenschool gelegen rechtover het klooster van de conceptionisten(9). De leden van deze orde werden ook genoemd de Monialen van de Onbevleete Ontvangenis. Zij verbonden zich tot het gebed, werken van naastenliefde en barmhartigheid en een sobere levenswijze. Ze verzorgden zieke en arme mensen en begroeven de doden. Kunstenaar Jan Michiels ontwierp en installeerde op de hoek van de Witte Nonnenstraat en Kapellestraat een beeldengroep in brons, ingehuldigd op 26 september 2007. De drie uitgebeelde nonnen zijn één ritmische beweging op weg. De mouwen van de zusters vormen samen een kerktoeren. Op de borstlap zien we de golven van de zee.

De witte nonnen bleven tot 1783 in Oostende. Op 29 november 1780 overleed de Oostenrijkse Keizerin Maria Theresia en zij werd opgevolgd door haar zoon Jozef II . Deze laatste is in de geschiedenis gekend als een Verlicht Despoot en kreeg in onze gewesten de bijnaam van Keizer-Koster. Overwegend contemplatieve kloosters werden afgeschaft.(Edict van 11 maart 1783). Zo verdween ondermeer het karthuizerklooster in de Langestraat te Brugge. De kapel van deze monniken is nu de Asissenzaal van het Gerechtshof. Ofschoon ook actief buiten de kloostermuren verdwenen ook de zusters conceptionisten of witte nonnen uit Oostende en de meesten vertrokken naar Frankrijk waar hen evenmin een veelbelovende toekomst te wachten stond.

Later, na de nederlaag van Napoleon (1815), kon de opnieuw gegroeide Engelse gemeenschap in Oostende, gesteund door het Hollands Bewind, uitkijken naar een

gebedshuis voor de anglicanen. Het werd de vroegere kapel van de witte nonnen op de hoek van de Hendrik Serruyslaan en Witte Nonnenstraat (nu De Grote Post).

KLOOSTERS STAAN KLOOSTERLINGEN GAAN

In tegenstelling tot de *actieven* en *apostolair*en die zich ondermeer bezig houden bijvoorbeeld met ziekenzorg of onderwijs en apostolaat, leven de *contemplatieven* meestal in afzondering van de buitenwereld en hebben een intensief gebedsleven, veel meditatie en werken binnen het klooster voor eigen levensonderhoud. Vandaag groeit in die kringen de aandacht voor de zo genoemde stadsmonastiek : de roeping om als religieuze kloosterorde niet in teruggetrokkenheid ver weg van het maatschappelijk leven te leven , maar juist midden in de samenleving. De arme klaren (of clarissen) in de Mariakerkelaan zijn vandaag daar een voorbeeld van en zijn trouwens de oudst aanwezige kloosterorde in de stad Oostende. De jongste , maar ook de enige andere kloostergemeenschap (in de echte betekenis van het woord) , zijn de salesianen van Don Bosco aan de Elisabethlaan.

De salesianen vormen een congregatie, terwijl de clarissen deel uitmaken van een kloosterorde. De kloosterorden richten zich in de eerste plaats op het gezamenlijk gebed, eucharistieviering en contemplatie, naast activiteiten in of buiten de gemeenschap. De congregaties oefenen hun (hoofd-)activiteit evengoed uit buiten hun gemeenschap en bieden materiële en morele ondersteuning, pastorale zorg , ziekenzorg en onderwijs waarvoor zij dikwijls speciaal zijn opgericht, naast hun geestelijk leven van bezinning en gebed en verzorgen van liturgie.

Over het algemeen kan men zeggen dat kloosterorden ontstonden tussen de 6^e en 16^e eeuw (zoals kapucijnen en dominicanen), en de congregaties vanaf de 16^e eeuw en meestal in de 19^e eeuw (zoals salesianen, zusters en broeders van Liefde).

Er zijn dus vandaag slechts twee kloostergemeenschappen in Oostende, namelijk de clarissen en salesianen, terwijl er begin deze eenentwintigste eeuw in onze stad er nog een elftal waren.

Er zijn wel nog enkele zusters van andere orden of congregaties aanwezig in Oostende, die individueel nog aan pastoraal doen en/of sociaal werk, maar niet als een kloostergemeenschap in strikte zin leven.

Indien we vijftig jaar terug in de tijd gaan, dan tellen wij ruim twintig verschillende kloostergemeenschappen in Oostende, Stene en Zandvoorde.

Voor na de heroprichting van het Bisdom Brugge in 1834 werden nieuwe congregaties opgericht die ook in Oostende een klooster zouden oprichten. De derde bisschop van het heropgerichte bisdom Brugge, Monseigneur Jan Jozef Faict, afkomstig van Leffinge, richtte trouwens de zelfstandige dekenij Oostende op in 1872. Voorheen behoorde de stad Oostende tot de dekenij Oudenburg (waarvan de pastoor van Oostende soms de deken was).

HET RIJKE ROOMSE LEVEN IN HET HEROPGERICHTE BISDOM BRUGGE

Door het concordaat met Napoleon in 1801, werd het in 1559 opgerichte bisdom Brugge afgeschaft. Tot 1834 maakte West-Vlaanderen deel uit van het concordataire bisdom Gent. De oprichting van het nieuwe bisdom Brugge in 1834 en zijn verdere geschiedenis spelen zich af binnen het kader van het koninkrijk België.

Hoewel de Belgische grondwet van 1831 de meest liberale van Europa was, had ze de goedkeuring van kardinaal de Méan weggedragen. De doctrinaire liberalen beoogden, dank zij de scheiding van Kerk en Staat, de laïcisering van de maatschappij, maar ook de Katholieke Kerk deed haar voordeel : geen tussenkomst meer van de staat bij bisschopsbenoemingen , bezoldiging van de clerus, vrijheid van onderwijs en van vereniging, wat het bestaansrecht van de religieuze orden en congregaties impliceerde.

Dit waren voordelen die men onder het Franse en Hollandse bewind in grote mate had moeten missen.

Vooraf onder het episcopaat van Mgr. Boussen (1934-1848) voelde een groot aantal geestelijken zich ertoe geroepen om een congregatie van "godvruchtige jonge dochters" te stichten, in die mate zelfs dat het een wildgroei dreigde te worden (10).

De parochiegeestelijken waren verondersteld op vaderlijke wijze de bestaande noden te lenigen. Vanuit deze ingesteldheid is het te begrijpen dat zovele pastoors uitgegroeid zijn tot stichters van kloosters, soms zonder dat zij daar uitdrukkelijk de bedoeling toe hadden.

Vaak was het zo dat zij opvoeding en onderwijs wilden verschaffen aan de behoeftige volkskinderen op de parochie en dat daarvoor enkele vrome "jonge dochters" werden aangesproken die in gemeenschap gingen leven en van daaruit naar een religieuze congregatie evolueerden.

Vooraf tijdens de crisisjaren midden 19^e eeuw heeft het bisdom Brugge een verrassend groot aantal pastoor-stichters gekend. Er circuleren niet minder dan 44 namen van nieuwe kloostergemeenschappen in West-Vlaanderen. Inzake levenswijze en spiritualiteit verschilden die "congregaties" slechts weinig van elkaar. Opvallend was hun inzet vooral voor kansarmen en noodlijdenden, waarbij zij zich vooral lieten inspireren door het voorbeeld van de H. Vincentius à Paulo : 26 stonden overigens expliciet onder zijn bescherming en droegen zijn naam (11).

De naam van de congregatie verwijst dikwijls naar de plaats waar hun stichter pastoor was. Bijvoorbeeld de zusters van Liefde van Heule, in 1834 gesticht door pastoor Albertus De Norme aldaar. Verder hadden we de zusters van de H. Vincentius van Kortemark, opgericht door de pastoor Petrus Muyle, erkend in 1841 en de zusters van het Geloof in Tielt opgericht in 1840 door Pastoor Ludovicus Goeminne, enz.

Ook in Oostende zullen er na de onafhankelijkheid van België en heroprichting van het bisdom Brugge in 1834, religieuze gemeenschappen zich komen vestigen met het oog op christelijke opvoeding en onderwijs, zieken- en bejaardenzorg en tot begin van huidige eeuw actief blijven.

Naarmate nieuwe parochies buiten de oorspronkelijke stadsgrenzen van Oostende werden opgericht, zal voor het vrij lager onderwijs beroep worden gedaan op de jonge zustercongregaties. Het aantal kloosterroepingen in West-Vlaanderen lag immers zeer hoog.

We vermelden nu de aankomst van de orden en congregaties in Oostende vanaf de 19^e eeuw tot nu en dit in chronologische volgorde, en vermelden ook het jaar van hun vertrek. Oostende werd in 150 jaar tijd de gaststad voor niet minder dan 25 orden en congregaties.

DE HOSPITAALZUSTERS VAN SINT-JAN : IN 1834 SAMENWERKING MET OPENBARE INSTELLINGEN

In 1834 komen de hospitaalzusters van Sint - Jan aan in Oostende, een stichting vanuit Brugge. Deze oude kloosterorde ontstond inderdaad onder impuls van Brugse notabelen voor het verzorgen van behoeftige zieken. De gemeenschap werd al erkend in 1397. De zusters leven volgens de regel van de H. Augustinus (daterend van 423) en worden soms als augustinessen aangeduid. Drie zusters vertrokken in 1834 naar Oostende en werden een totaal onafhankelijke gemeenschap. Hier beoefenden zij de "artem curandi" of de verpleegkunst. In 1954 zijn ze gefusioneerd met Sint -Jan Brugge van waar ze afkomstig waren. Zij hebben steeds hetzelfde habijt blijven dragen tot in 1966. Na het tweede Vaticaans concilie (1962-1965) vonden het dragen van een clergy kostuum door de priesters en een moderne kledij van de zusters algemene toepassing. Indien we op de foto's uit de jaren vijftig en zestig de kledij van de zusters met hun lange pijpen en dito kappen bekijken, dan lijkt vandaag de discussie over het al dan niet dragen van een hoofddoek onwezenlijk...

Inzake ziekenzorg en verpleging werkten de zusters mee (zowel te Brugge als in Oostende) met de Commissie van Openbare Onderstand (C.O.O.), later het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk welzijn (OCMW).

Ofschoon deze instellingen alhier steeds functioneerden onder een vrijzinnige voorzitter verliep de samenwerking onder duidelijke afspraken en met het heil van de zieken voorop. Tussen de legendarische C.O.O. - voorzitter en BSP – gemeenteraadslid Sebastiaan Boudolf

en Deken René Butaye, die in de jaren zestig van vorige eeuw ook een tijd COO - raadslid was, groeide bijvoorbeeld een echte vriendschap en vertrouwensband.

In 1991 zijn de zusters terug vertrokken naar Brugge, en werden met een afscheidsreceptie op het stadhuis bedankt door Burgemeester Julien Goekint en OCMW - voorzitter Marc Quatacker en Pastoor Aymar Michiels van de Sint-Jozefparochie.

Wijlen ondervoorzitter van De Plate Walter Major en toenmalig bestuurslid Freddy Hubrechtsen, hebben het archief en fotomateriaal geïnventariseerd en geklasseerd en terug bezorgd aan het OCMW van Oostende.

Vandaag is hospitaalzuster Anne Marie Van Schoors, afkomstig van Oostende, maar voorheen actief te Brugge o.m. als Directrice van de Verpleegsterschool Sint-Jan, met toelating van haar Overste, nog behulpzaam in de liturgie en parochielevens in de Kapucijnenkerk. Samen met zuster Philippe Rathé van de zusters van Maria van Vladslo en rector Frans Sonnevile vormt zij het team van de Elia-gemeenschap gevestigd in de Kapucijnenstraat 5. De leden willen aanwezig zijn bij de armen en eenzamen van de stad langs Poverello, vreemdelingenwerking, huiswerkschool voor anderstalige kinderen, palliatieve zorgen, ziekenbezoek en buurtwerking.

BROEDERS VAN LIEFDE : IN 1837 PIONIERS VAN ONDERWIJS VOOR JONGENS

Na de Belgische onafhankelijkheid was het met het onderwijs in de stad Oostende zeer slecht gesteld. Er was geen schoolplicht. Er bestonden enkele betalende privé-schooltjes, en dat was alles. In Oostende kon in 1837 door het stadsbestuur met het oog op het verstrekken van lager onderwijs, een overeenkomst gesloten worden met de zusters van de H. Jozef (uit Brugge) voor de meisjes en met de broeders van Liefde (uit Gent) voor de jongens. De zusters van de H. Jozef konden hun onderwijs als aangenomen school tamelijk onafhankelijk van het stadsbestuur uitbouwen. De broeders werden beschouwd als gemeenteonderwijzers en de congregatie ondervond weldra dat zij haar vrijheid kwijt was, vooral inzake benoemingen, verplaatsingen, enz.

Ivan Van Hyfte gaf in ons tijdschrift een overzicht van de eerste 60 jaar waar les gegeven werd (12) en twee eminente (overleden) De Plate leden hebben over de Broeders voortreffelijke bijdragen geleverd (13) en (13bis).

De broeders van Liefde of de congregatie Fratrum a Caritate(C.F.C) zijn een congregatie voor mannen, zonder wijdingen, gesticht door kanunnik P.J. Triest in Gent (1760-1836) in 1807. Zij zijn nu nog actief in de verpleging van zwakzinnigen (bv in Zwijnaarde en Beernem) en in het lager, middelbaar en technisch onderwijs in 33 gemeenten in België.

In 1837 begon Vader Ignatius samen met drie broeders, met de eerste kosteloze Sint-Pietersschool te Oostende. De school en het klooster waren gelegen op de hoek van de Kerkstraat/Ooststraat met voorgevel in de Kerkstraat. Na het beleg van Oostende werd, zoals hoger gezegd, op deze plaats een klooster van de zwarte zusters (her-)opgericht. Vanaf 1793 tot 1837 diende dit gebouw tot militair hospitaal, kazerne en wapenmagazijn van de Burgerwacht.

Wegens nijpend plaatsgebrek in de St. Pietersschool werd een nieuwbouw door de stad opgetrokken gelegen aan de Sint-Franciscusstraat en de Schipperstraat. Ook in de Fregatstraat werd in 1855 een school door de Broeders geopend. Er was een kapel om er op zondag de Mis te kunnen bijwonen en deze kapel geldt als voorloper van de Onze-Lieve-Vrouwekerk op het Hazegras (gebouwd in 1864).

Gelet op de moeilijkheden met het toenmalig seculariserende gemeentebestuur werd de samenwerking met de stad Oostende na 30 jaar verbroken en de broeders vertrokken in 1867 naar Izegem, na hier dertig jaar pionierswerk te hebben verricht(14).

Toen de laïcisering van het onderwijs op gang kwam - nadat de liberalen de parlamentsverkiezingen van 11 juni 1878 o.l.v. Frère - Orban gewonnen hadden - schoten de bisschoppen in actie en ijverden voor een vrije school in iedere parochie.

Deken Decostere van Oostende knoopte onderhandelingen aan met het generaal bestuur van de broeders van Liefde te Gent en deze laatsten kwamen terug naar Oostende en richtten

in 1879 de Sint-Vincentiuschool op, eerst in de Wellingtonstraat en later in de Stockholmstraat (nu Dr. L. Colensstraat waar thans de lokalen van De Volksbond gevestigd zijn). Daar was ook hun klooster gevestigd totdat ze verhuisden in 1912 naar de Fregatstraat op het Hazegras. In 1888 hielp broeder Norbert de legendarische aalmoezenier Paster Pype bij het oprichten van de Vrije Visserijschool.

De broeders van Liefde runden verschillende parochiescholen zoals de Heilig Hartschool in de Nieuwlandstraat die bij de oprichting nog op de H. Hartparochie stond. Vanaf 1946 werd zij Sint-Janschool genoemd omdat intussen de Sint-Jansparochie werd opgericht. Op 10 september 1923 had een nieuwe opening plaats van de Sint-Jozefschool in de Stuiverstraat (thans VTI), en in 1924 namen ze de Sint-Antoniusschool over op de Vuurtorenwijk, waar de broeders Van Dale van Kortrijk van 1912 tot 1924 onderricht gaven. (zie verder).

Wegens meningsverschillen met de inrichtende macht en het bisdom Brugge hebben de broeders van Liefde in de zomer van 1949 Oostende definitief verlaten. Het was onder impuls van principaal Arsène Carron (1953 – 1971) dat de verschillende parochiale jongensscholen die eertijds bijna alle door de Broeders van Liefde werden bestuurd, in de collegegemeenschap werden opgenomen.

ZUSTERS VAN DE HEILIGE JOZEF : IN 1838 PIONIERS VAN ONDERWIJS VOOR MEISJES

De stichter van deze congregatie was Constant Guillaume Vancrombrughe (1789-1865), een Belgisch priester in het bisdom Gent en zelfs lid van het Nationaal Congres in 1830-1831. In 1817 stichtte hij de “Zonen van de H. Jozef” of de Jozefieten die het bestuur overnamen van verschillende colleges (Melle, Leuven...).

Hij richtte ook drie vrouwencongregaties op waaronder in 1838 de zusters van de H. Jozef met hoofdhuis te Brugge. De Jozefieten startten al vlug met onderwijs te Oostende (15). In 1838 namen ze een bestaande vrije school in de Witte Nonnenstraat over en organiseerden er gratis onderwijs in de volkschool (Armenschool) en betalend onderwijs voor meisjes uit de burgerij in de Sint-Sebastiaanstraat. De congregatie stichtte zowat alle katholieke meisjesscholen: in 1859 in de Vrijhavenstraat, in 1863 in de Kaaistraat, in 1877 in de Sint-Sebastiaanstraat, in 1893 in de Alfons Pieterslaan, in 1895 in de Fortstraat.

In 1895 behoorde de Fortstraat, gelegen op de “Oede Viertorre” nog tot de parochie Hazegras. De zusters van Sint-Jozef trokken elke dag van hieruit naar het schooltje. Pastoor Soenens zorgde dat een klein klooster en kapel konden gebouwd worden naast de klaslokalen. In 1898 konden vier zusters er hun intrek nemen. Eind oktober 1932 verhuisde het klooster naar de Stokerstraat, op de nieuwe “Opex”, waar de zusters van deze congregatie zouden resideren tot 1971.

Koning Leopold II maakte van Oostende “La reine des plages”. In 1900 werd de Sint - Jozefparochie opgericht ingevolge de uitbreiding van een nieuwe wijk na afbraak van de oude stadswallen. Die bouw van nieuwe woningen trok heel wat arbeiders aan die zich kwamen vestigen ten westen van de stadskern. (huidig westerkwartier). Het gemeenteverslag uit 1902 sprak over “une population très dense” (144 gezinnen waarvan 291 gezinsleden jonger dan 12 jaar).

Het stadsbestuur zag om financiële redenen af van de bouw van een school in deze wijk. Daarom vroeg het aan de zusters van de H. Jozef ook hier een school op te richten voor de talrijke jongeren. In september 1903 schreef het Sint - Lutgardisinstituut zijn eerste leerlingen in.

De zusters van de H. Jozef verbleven bijna 175 jaar in Oostende, want nadat de zusters in 2007 de Alfons Pieterslaan hadden verlaten, zou ook de laatste zuster directrice op rust, zuster Pascal (Vanduyndslager) op 25 juni 2012 afscheid nemen van het Sint - Lutgardis instituut en de H. Hartparochie om zich te vestigen bij haar gepensioneerde collega's in Brugge.

OPNIEUW ZWARTE NONNEN: in 1856

Na de opheffing van het klooster in Oostende in 1798 tijdens het Frans Bewind, vestigen zich in 1856 vier zwartzusters van Bethel Brugge in onze badstad en de kloosterlingen van deze orde zouden er (als communiteit) blijven tot 2015 zoals in een vorig hoofdstuk beschreven.

Al de zwartzusters woonachtig en werkzaam in Oostende sedert 1856 en er overleden, werden begraven op het kerkhof van Stene aan de noordergevel van het dorpskerkje. Hun namen zijn gebeiteld in een granieten steen. Ook de gestorven zusters van de Heilige Jozef en de paters dominicanen liggen ernaast in dezelfde grond begraven.

ARME KLAREN OF CLARISSEN : IN 1862 BIDDEN EN WERKEN IN EEN SLOTKLOOSTER

In Oostende treffen we vandaag het Monasterium Het Zonnelied aan in de Mariakerkelaan 212. Hier verblijven nog 15 zusters clarissen of arme klaren .

Deze Ordo Sanctae Clarae (O.S.C.) werd in 1212 in Assisië met behulp van de heilige Franciscus gesticht door de heilige Clara. Wie voor deze orde kiest, legt nog steeds de gelofte van gehoorzaamheid, armoede, maagdelijkheid en stabiliteit af en waarvan niet afgeweken wordt.

Op 3 juni 1862 komen zes zusters vanuit het clarissenklooster te Brugge zich vestigen in Oostende. De zusters , in bruin habijt gekleed , wonen in een geschonken huis aan de Platformstraat en er worden enkele aanpalende woningen aangekocht en tot klooster omgebouwd(16).De Oostendenaars hadden nu ook een plaats waarheen ze eieren konden brengen opdat de zusters zouden bidden voor mooi weer...

Na de tweede wereldoorlog staan de zusters voor de keuze : ofwel veel geld investeren in het restaureren van hun bouwvallige woonst, met een bedenkelijk resultaat, ofwel een nieuwbouw realiseren op een andere locatie. De geleden schade na de overstroming van 1953 dwingt hen te kiezen voor het tweede: in 1957 wordt even buiten het toenmalige Oostende met de bouw van een klooster gestart.

Het resultaat is buitengewoon. Door een uitstekende samenwerking tussen ingenieur - architect Paul Felix(1913-1981) en de toenmalige abdis slaagt men erin om de eigen spiritualiteit van eenvoud en verbondenheid met de natuur via de architectuur uit te drukken. Het licht is overal overdadig, maar beredeneerd aanwezig. Er is een voortdurende openheid op de natuur, door de talrijke tuintjes, waardoor binnen en buiten bijna in elkaar overvloeien. Kunstenaar Roger Bonduel leverde de tinplaten en de kruisweg terwijl glazenier Michel Martens instond voor de glasramen. Van zijn hand bevindt zich het glasraam met verwijzing naar het Hooglied en dat zich bevond in het paviljoen Civitas Dei op de wereldtentoonstelling in Brussel anno 1958.

De Arme Klaren vormen nog de enige vrouwelijke kloosterorde in Oostende . Daarmee bedoelen wij: zusters die in communiteit leven. Zoals gezegd staan bezinning en gebed centraal bij de clarissen maar de zusters steken ook letterlijk en figuurlijk de handen uit de mouwen. Zij staan uiteraard in voor hun eigen onderhoud en dat van het klooster. Daarnaast bakken zij hosties voor de parochies van de dekenij en putten wat inkomsten uit keramiekwerk en versierde kaarsen.

De strikte regels van een slotklooster zijn aan de wensen en noden van vandaag aangepast. De dagelijkse getijdengebeden zijn in de kapel te volgen en toegankelijk voor iedereen. Het klooster heeft ook een klein, maar fijn gastenverblijf voor groepen.

Maquette van de Kapucijnenkerk

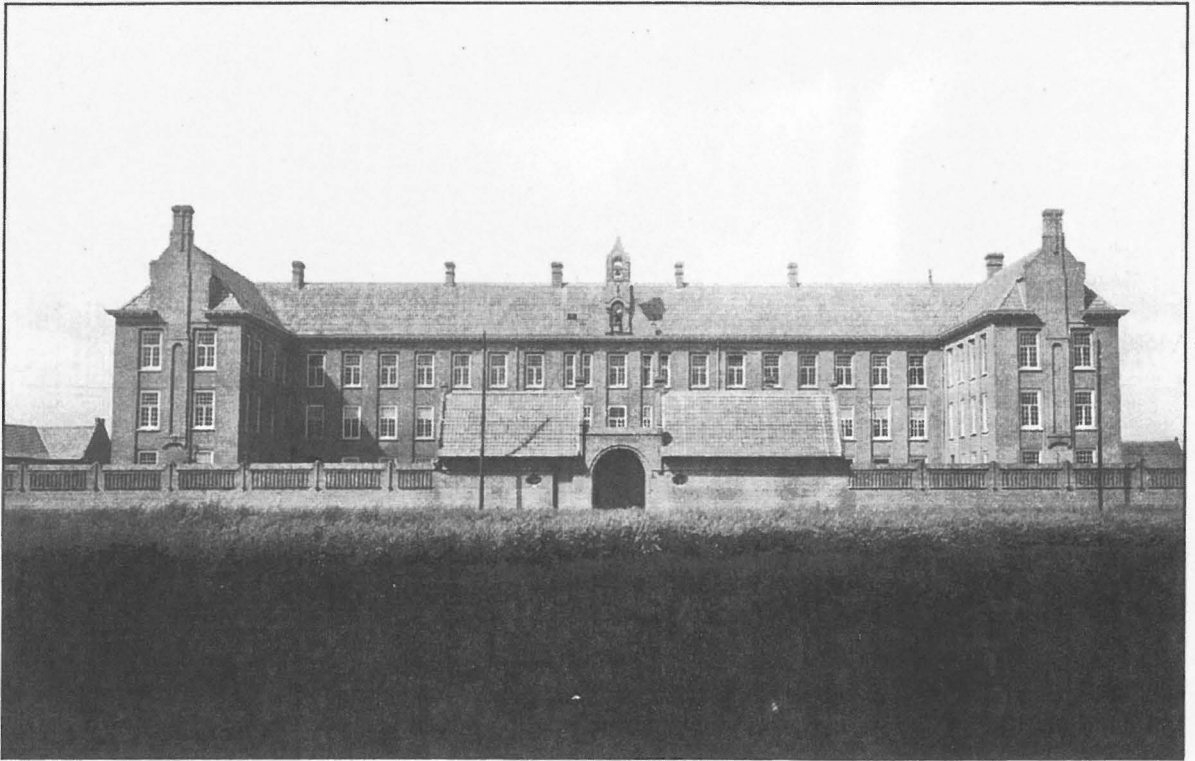
Zwartzusters van Bethel 1917. Klooster: Kaaistraat

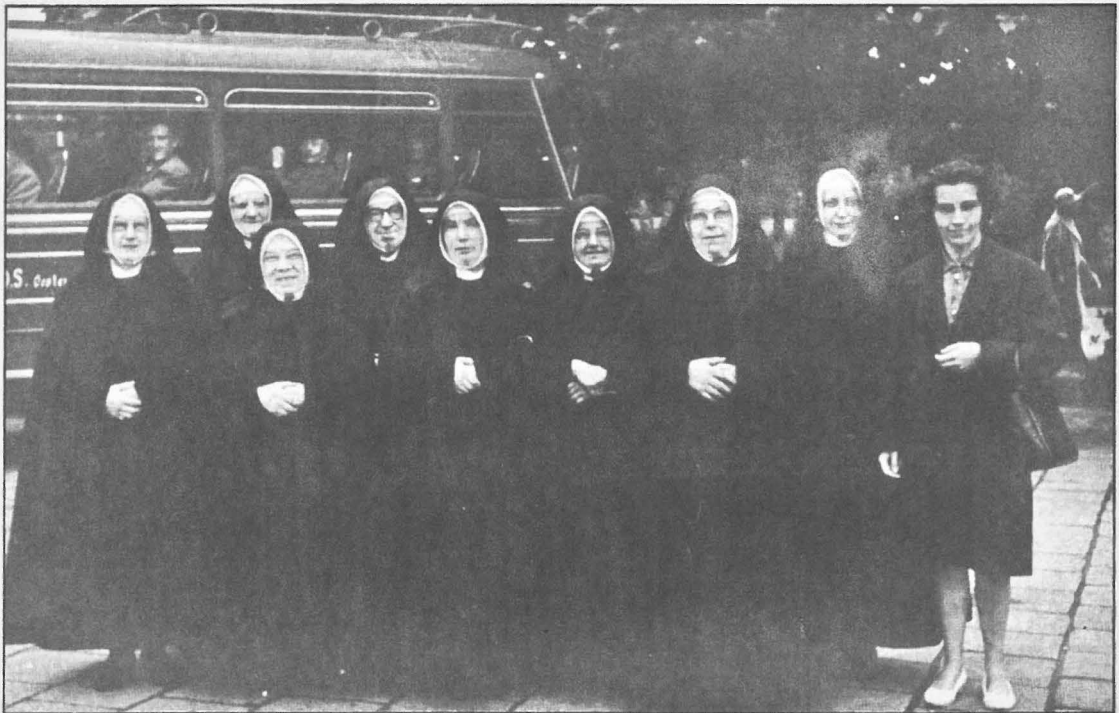
Arme Klaren

Onze-Lieve-Vrouw ten Bunderen. Aartshertogstraat

Het Ponton

1964. Tele S.O.S. Oostende-Blankenberge organiseert autocarreisjes voor de bejaarden.
Foto Zusterkens der Armen, Brussel.

Sint-Vincentius Ferrerius was een instituut voor zwakke kinderen, toen het Medisch Instituut en de Sint-Jozefskliniek er hun intrek namen. Zo zagen de gebouwen er ongeveer uit. De zusters exploiteerden, samen met de kinderen, een grote moestuin en hadden bovendien ook een aardige veestapel.

De eerstesteenlegging, in 1951, voor de allereerste nieuwbouw van de Sint-Jozefskliniek. Moeder Marie Egidia hanteert met zvier het truweel, en onder de kijkers herkennen we kanunnik Logghe, Henri Slambrouck, proost E.H. Gryspeerdt, moeder Marie Hélène en Bertje Deleye, bode van de CM.

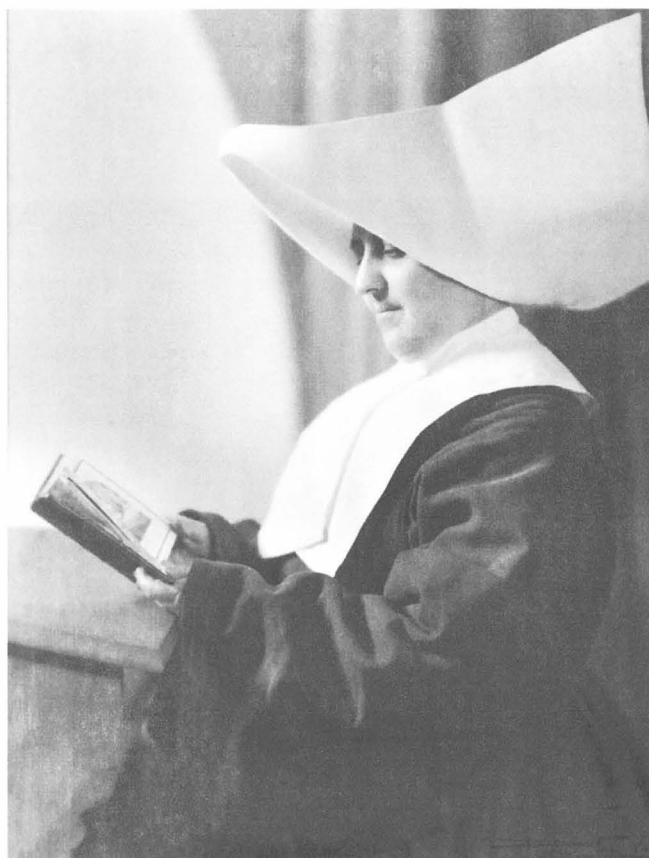
Zusters van Sint-Andreas

Zusters van het Onze-Lieve-Vrouwe College

Zusters van Sint-Vincentius a Paulo (in de meer "moderne" kledij)

Zuster Gabrielle, in de typische klederdracht van de zusters van Sint-Vincentius a Paulo
(betreffende zuster Gabrielle: zie verder)

DE ZUSTERKENS DER ARMEN : IN 1866 VAN HET HAZEGRAS NAAR EEN BOTERPUTWEIDE

In 1866 arriveert een atypische kloostercongregatie: les petites soeurs des pauvres of de zusterkens der armen. Het is een Bretoense organisatie die op het Hazegras een tehuis voor bejaarden oprichtte. De eerste vijf zusters hadden allen de Franse nationaliteit (17). Later werden ze een naaste gebuur van James Ensor in de Van Iseghemlaan . Gedurende al die jaren die zij in Oostende doorbrachten, ontvingen de zusterkens (van verschillende nationaliteiten) hun instructies van het moederklooster in Frankrijk. In 1923 kwamen ze op de huidige locatie, tussen Hofstedestraat en Nachtegalenlaan op de Meiboom aan de Pontonstraat terecht, waar het rusthuis al vlug bekend stond als het Pontongesticht. Het gebouw had het uitzicht van een kasteel en stond lange tijd te pronk tussen de weiden van de " Boterput " , gehucht tussen de "Soldatenberg" en de Meiboom. De zusters voorzagen in het onderhoud van hun arme oudjes door te gaan bedelen in Oostende en omstreken. Zo trokken hun knecht met paard en kar en twee nonnetjes naar de marktkramers op de Groentemarkt die naar zijn einde liep.

De zusterkens waren graag gezien in Oostende en de persclub, maar ook verschillende serviceclubs van Oostende verwendeten de oudjes met geschenken, optredens en uitstapjes.

Toen de zusterkens in 1996 Oostende verlieten, nam de Christelijke Mutualiteit de werking over. De opvang is niet langer beperkt tot behoeftige bejaarden, maar staat open voor alle senioren die verzorging nodig hebben. Inmiddels zet dit Woonzorgcentrum Sint-Jozef een traditie van 150 jaar ouderenzorg in Oostende verder, een uniek gegeven. Deze gebeurtenis werd gevierd met een officiële herdenking op vrijdag 9 september 2016 in De Grote Post.

DE PATERS DOMINICANEN : IN 1873 BIECHTSTOEL, PREEKSTOEL EN PATERNOSTER

De dominicanenorde of de Ordo Fratrum Praedicatorum (O.P.) werd gesticht in Toulouse door de heilige Dominicus van Caleruega in 1216, voor de verdediging van het geloof en de Kerk, door missionering en prediking. Deze orde kreeg in de loop van de geschiedenis een groot deel van de Inquisitie toevertrouwd en speelde later ook een beslissende rol in de bestrijding van de Reformatie (Protestantisme onder Luther).

Vanaf de 16^e eeuw verspreiden de dominicanen de zeer intensieve verering van Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans.

Oudere Oostendenaars herinneren zich de "predikheren" aan hun kledij: zij dragen een wit wollen habijt met scapulier en schoudermantel met kap en leren ceintuur. Hieraan hangt een rozenkrans. Buiten het klooster dragen zij tevens een zwarte mantel.

De dominicanen kwamen te Oostende toe in 1873 met toestemming van de H. Stoel en van de bisschop van Brugge, om het apostolaat door de kapucijnen, die door de Franse Revolutie waren weggevallen, opnieuw op te starten en verder te zetten (18).

Het was de periode dat Oostende nu zich in westelijke richting uitbreidde. De vier paters vestigden zich in het huurhuis aan de Christinastraat waarvan een gedeelte werd omgevormd tot kapel.

Eind oktober 1881 beslist het provinciaal kapittel tot opgave van de stichting Oostende. Maar onder druk van misnoegde Oostendenaars en weldoeners komt een viertal terug in mei 1882. Ook het verlangen naar een grotere kloosterkerk groeit. Gronden en gebouwen worden tussen de Christinastraat en Aartshertoginnestraat aangekocht. Op 4 augustus 1882 start de bouw van de grondvesten van de neogotische kloosterkerk en op 8 december deze van het klooster. Op 18 oktober 1883 betrekken de paters hun nieuw klooster. En op 7 mei 1885 wordt de kloosterkerk, toegewijd aan de H. Catharina van Siëna, door Mgr. Faict ingewijd.

De prior Pater Callens richt het Sint-Vincentius gesticht voor wezen, eerst in de Langestraat en later in de Nieuwpoortsesteenweg, dat later overgenomen wordt door de zusters dominicanessen, op.

De paterskerk heeft beide wereldoorlogen overleefd en de gelovigen konden elke dag te biecht gaan bij de paters naar keuze en in volle anonimiteit. Een brandend lichtje op de biechtstoel duidde aan welke paters ter beschikking stonden.

Bij de grote overstroming in 1953 stond ook de paterskerk en het klooster onder water. Tot op vandaag kan men nog op de zijmuren zien tot op welke hoogte het binnen gespoelde zeewater reikte.

Na het tweede Vaticaans concilie (1962-1965) werd het kerkinterieur herschikt. Nog in de zestiger en zeventiger jaren was vooral pater Jozef Ketele gekend, niet alleen omwille van zijn sermoenen, maar ook als leider van het zangkoor en muziekensemble voor jongeren: Singhet Vro. Legendarisch was in de zestiger jaren de druk bijgewoonde middernachtsmis op Kerstavond opgeluisterd door het knapenkoor..

Op 20 november 2004 hebben de laatste 4 paters in alle stilte hun vestiging in de Christinastraat verlaten. Zij hebben het ganse kloostercomplex overgedragen aan het werk van Poverello met het beding dat het pand niet in de eerste twintig jaar van eigenaar mocht veranderen. Het is zuster Anny van de zusters van de H. Vincentius van Roeselare die verantwoordelijk is voor de plaatselijke kern van Poverello. Naast leken wordt zij bijgestaan door zuster Stef van de Dochters van Liefde (Grijze nonnen) en twee zusters die dagelijks helpen maar 's avonds terugkeren naar hun klooster in Nieuwpoort respectievelijk Gistel. De vrijwilligerskern aan de Aartshertoginnestraat 16A biedt dagelijks 50 warme maaltijden aan aan één euro voor behoeftigen. De kapel aan de Christinastraat is alleen op zondagmorgen geopend voor de wekelijkse eucharistieviering om 10.30 u. Een zeldzame keer wordt er een concert gehouden, want de grote ruimte en het befaamd orgel van de kloosterkerk lenen zich daartoe.

DE ZUSTERS VAN DE H.VINCENTIUS A PAULO VAN RUMBEKE : IN 1882 TE STENE-DORP , KONTERDAM EN MEIBOOM

De 19^e eeuwse schoolstrijd situeert zich traditioneel tussen de onderwijswet van 1 juli 1879 en die van 20 september 1884. Die eerste wet kwam, onder de homogene liberale regering , in de plaats van de unionistische wet van 1842, en is bekend gebleven als de "Ongelukswet ". Deze laatste naam hadden de katholieken bedacht omdat het gemeentelijk onderwijs neutraal werd (en de pastoors inzake godsdienstleer geen instructies meer te geven hadden).

Nog voor de wet van 1879 goedgekeurd werd, lanceerde Monseigneur Faict, bisschop te Brugge van 1864 tot 1894, de slogan: "unusquisque parochus habeat suam scholam" (in iedere parochie een katholieke school).

Pastoor Lawaisse krijgt deze zware taak toegediend in Stene, want het liberale gemeentebestuur betoelaagt alleen de neutrale gemeenteschool. Baron Alfred Piers de Ravenschoot uit Gent bezit een weide en laat in 1881 een vrije school bouwen. Het volgend jaar in 1882, komen twee zusters van de H. Vincentius à Paulo van het klooster te Rumbeke de nieuwe school openen. Die krijgt de naam "Gesticht van het Heilig Hert". Waarom de naam Gesticht werd gebruikt, kon nooit achterhaald worden (19) en (19bis).

In 1924 wordt de eigendom door de nazaten Piers aan de zustercongregatie geschonken. In de eerste bloeijaren kwamen 9 zusters de school openhouden, want ze zorgden ook voor parochie- en jeugdwerk. De parochie betrok toen het volledig grondgebied van de gemeente Stene dat zich uitstreckte tot Petit Paris, en ook de Konterdam en ook de Meiboom omvatte. (Burgemeester Vermote van Stene woonde ooit nog in een hoeve in de Hofstedestraat , vandaar de naam van de straat).

In 1906 stichtten E.H. Louis Masselis , pastoor, en moeder Bernarde van de congregatie van de zusters van de H. Vincentius à Paulo te Rumbeke een school op de Konterdam: de Sint Lodewijkschool(zogenoemd naar de voornaam van de pastoor). Drie zusters kwamen dagelijks van Stene - Dorp te voet naar de Konterdam (20).

In 1908 bouwden de zusters een kloosterhuis in de Guido Gezellestraat en 3 zusters namen er hun intrek. Er zouden dus nog 6 zusters overblijven in Stene-Dorp want er vielen uiteraard leerlingen weg. Aan de Sint-Lodewijkschool was een kapel verbonden waar de onderpastoor van Stene elke zondag de mis kwam lezen. Dat was de voorbode van een nieuwe Sint -

Catharina parochie die zou ontstaan in 1912. Tijdens de eerste wereldoorlog werd de kapel opgeëist door de Duitsers en moest dienen als een lazaret (hospitaal) waar Duitse soldaten verpleegd werden voor syfilis.

Niettegenstaande nieuwe klassen werden gebouwd in 1955, gingen de twee scholen van Stene-Dorp achteruit, zowel de gemeenteschool als de zusterschool.

In 1970, het jaar van de gemeentefusie met Oostende, geeft zuster Regina alleen nog les aan het eerste, tweede en derde leerjaar in één klas. Voor het schooljaar 1972-1973 was er geen lager onderwijs meer en vertoefden nog slechts 17 kindjes in de kleuterklas.

Uiteindelijk werd het Onze-Lieve-Vrouwecollege bereid gevonden om de school over te nemen en konden de zusters elders in andere scholen van de congregatie nog behulpzaam zijn. Geleidelijk werd de school jaar na jaar uitgebouwd en in het schooljaar 1978-1979 beschikte de Sint – Annaparochie weer over een volledig lager vrij onderwijs. Later zou de school verhuizen naar het Sint-Andreasinstituut aan de Steense Dijk op dezelfde parochie en ressorteren onder een nieuwe inrichtende macht. Hiervoor werden klassen van de middelbare afdeling gebruikt. Vanaf 1 september 2016 beschikt de vrije basisschool over een nieuw en eigen gebouw met twaalf klassen voor het lager en zes klassen voor het kleuteronderwijs.

De zusters op de Konterdam van hun kant bleven niet bij de pakken zitten en ze betrokken een nieuw kloosterhuis in 1912 in de Sint - Jorisstraat. In 1937 bouwden de zusters van Rumbeke een derde school in de Oostendse regio : de Mariaschool aan de Gistelsesteenweg op de Meiboom. Vanaf 1938 deed het schooltje dienst als lokaal voor “Moeder en Kinderwelzijn”. In 1945 waren naast de kleuterklasjes ook twee klassen voor lager onderwijs. Twee zusters kwamen elke dag van de Konterdam les geven. De onteigening van huizen voor aanleg van de autostrade in de jaren vijftig die de wijk in tweeën splitste, fnuikte de verdere groei van het schooltje. Het is nog steeds een afdeling van de Konterdam, maar beperkt tot een paar kleuterklasjes.

De Sint-Lodewijkschool kende na de oorlog een grote expansie en in 1948 ontstond een kersverse jongensschool met lekenleraars die al les gaven in de zusterschool.

Op 27 mei 1987 verlieten de laatste twee zusters het kloosterhuis in de Guido Gezellestraat . Uiteindelijk verbleven gedurende tachtig jaar niet minder dan twintig zusters in het klooster op de Konterdam, die allen in belangrijke mate hebben bijgedragen tot de groei en bloei van school en parochie.

DE ZUSTERS DOMINICANESSEN : IN 1887 VAN WEESHUIS TOT ZIEKENHUIS

De zusters dominicanessen arriveerden op 5 mei 1887 in het (toenmalige) Mariakerke in de omgeving van huidig kruispunt “Petit Paris”. Inderdaad voor het Medisch Instituut en de Sint-Jozefkliniek er waren, “runden” de zusters dominicanessen eerst het wees-huis Sint-Vincentius Ferrerius, dat later een instituut voor zwakke kinderen werd. De huidige Weeshuisstraat tussen de Torhoutsesteenweg en Nieuwpoortsesteenweg is een verwijzing hiernaar.

Drie zusters van het klooster van de Heilige Catharina van Siëna , beter gekend als dominicanessen van Engelendale te Brugge, hadden gevolg gegeven aan het verzoek van monseigneur Faict , toenmalig bisschop van Brugge, om het bestuur op zich te nemen van het nog jonge weeshuis dat pater dominicaan Bruno Callens had gesticht.(21).

Het weeshuis had een paar maanden voor de aankomst der zusters zijn intrek genomen in nieuwe gebouwen aan de Nieuwpoortsesteenweg, toen nog Mariakerke.

Sint-Vincentius Ferrerius heeft als weeshuis amper de eerste wereldoorlog overleefd, maar het werk van de zusters is zonder onderbreking blijven voortleven: het preventorium Sint-Vincentius Ferrerius(1930-1955) en vooral de Sint-Jozefkliniek die in de gebouwen van het voormalig weeshuis van start ging in januari 1949, in samenwerking met het CM-Verbond Oostende.

Toen de zusters zich in 1988 terugtrokken uit het dagelijks bestuur van het ziekenhuis en zich vestigden in een pand aan de H. Hartlaan , bleven zij zich inzetten voor de patiënten. Zij waren de motor voor de uitbouw van een voortreffelijke vrijwilligerswerking en hadden steeds

de humanitas en de caritas voor ogen. Intussen fusioneerde de Sint - Jozefkliniek en de H. Hartkliniek in 1999 en vormden de AZ Damiaan.(zie hoger).

118 jaar lang hebben de dominicanessen zich te Oostende ingezet voor de bevolking van de regio. Op 1 juni 2005 keerden de tien overgebleven zusters terug naar de bron , het moederklooster Engelendale te Brugge. Een dankbare AZ Damiaan eerde hen met een afscheidsreceptie. Voor hun verdiensten t.o.v. de bevolking van Oostende ontvingen de zusters uit de handen van burgemeester Jean Vandecasteele het gouden ereplakket van de stad Oostende.

DE DOCHTERS DER LIEFDE OF GRIJZE ZUSTERS: IN 1895 MIDDEN DE MENSEN VAN 'T STAD

In 1895 kwamen de Dochters der Liefde zich vestigen in de stad in volle expansie. Oostendenaars noemden deze kloosterlingen de "gri-ieve nunn'n". Typisch voor hun kledij was de gestreken witte stijve kap en lichtblauw – grijs habijt. Filmliefhebbers herinneren zich zeker het mooie jonge nonnetje dat een verzetsrol speelde in de film " La Grande Vadrouille " met André Bourvil en Louis de Funès.

De Dochters der Liefde ("Dames de Charité" en "Filles de Charité" of "Soeurs Grises") zijn een congregatie voor vrouwelijke religieuzen, gesticht in 1633 in Parijs door de heilige Louise de Marillac en de heilige Vincentius à Paulo voor hulp aan de allerarmsten. Ter gelegenheid van hun "honderd jaar aanwezig zijn in Oostende", werden hun verdiensten in de Interparochiale Rubriek van Kerk en Leven van Oostende d.d. 3 mei 1995 uitgebreid beschreven door Deken Jozef Desein , en waaruit we enkele interessante gegevens putten.

Toen de zusters rond de eeuwwisseling in Oostende toekwamen, telde de stad een 40.000 inwoners, verspreid over de parochies St Petrus en Paulus, St-Jozef, het Hazegras met de Vuurtoren en Mariakerke . Het was volop de periode van de Belle Epoque met het schrijnend contrast van uitbundige luxe en weelde bij de vele bezoekers van de Europese adel en het erbarmelijk lot van de vissersbevolking, dupe van grillige seizoenen en een beroep zonder verzekerde welvaart.

Op 8 april 1895 kwamen de eerste drie zusters in de Kapucijnenstraat 14 wonen met de bedoeling de armen- en ziekenzorg in de stad waar te nemen(22). Er werd een dispensarium geopend en kort nadien kwam de thuisverpleging en soepbedeling tot stand. In 1899 verhuisden de zusters naar de Langestraat 83. Door toedoen van paster Pype begonnen ze een "koksschool" en naaiwerkplaats voor de vissersmeisjes. Een patronaat voor de jeugd "de germanen", kende een grote bloei. Voor 1914 werd nog begonnen met een huishoudschool en werd een mariale beweging "Kinderen van Maria" opgestart. De zusters waren ook werkzaam in Mariakerke (Home Delcroix) en op de Vuurtoren. Tijdens de eerste wereldoorlog waren de zusters de toeverlaat van velen. Men wist de "grieze nunn'en" wonen.

Na de oorlog namen de activiteiten verder toe: het weeshuis Ste Marthe, een kindertehuis, een lagere meisjesschool op het Vissersplein, een kinderkribbe met dag - en nachtverblijf, een opvangtehuis tot bescherming van het jonge meisje en een vrije huishoudschool. Na 25 jaar aanwezigheid in Oostende luidde de balans : 86 meisjes werkzaam in "het atlejee", meer dan 100 leerlingen in de vrije huishoudschool voor vissersmeisjes, 170 leden in het patronaat "Les Germaines", een 20-tal leden in de "Kinderen van Maria", 52 kinderen in het kindertehuis en 15 Christene Moeders. Een indrukwekkend resultaat.

Na de tweede wereldoorlog evolueerde onze samenleving. Heel wat sociaal werk, begonnen vanuit liefdadigheid, werd gestructureerd. Dat bracht vele veranderingen mee. De Dochters der Liefde evolueerden mee met hun tijd. Zusters werden opgeleid tot verpleegkundige, als lerares, als opvoedster, als maatschappelijk werker, als gezins- en bejaardenhelpster. Zusters die naar de missielanden vertrokken, werden deskundig voorbereid op hun taak, in landen met een ander cultuurbeeld dan het onze. De zusters Vincentianen waren werkzaam in het Wit-Gele Kruis, in het Sociaal Centrum (onder voorzitterschap van de latere De Plate-voorzitter August Van Iseghem!), in de Home Castel en in een tehuis voor sociaal verwaarloosde kinderen. In 1961 begonnen ze met de bejaardenclub "Ster der Zee"(die nog steeds bestaat), en gedurende jaren zorgden ze voor toneelopvoeringen in de theaterzaal van de Cirkelstraat.

Op 15 februari 1969 hadden de Dochters der Liefde, na 82 jaar dienst, het sanatorium Delcroix te Mariakerke verlaten. In 1982 openden ze een huis voor de zusters in de Kapucijnenstraat 5. Later werden het gebouw van het kindertehuis Langestraat 87 en het schoolcomplex uit de Cirkelstraat door de Christelijke mutualiteiten aangekocht. Naast de kapucijnenkerk verrijst nu een modern en oogstrelende GAW (Groep van assistentiewoningen) bestaande uit Schottenburg in de Kapucijnenstraat en De Zandhille aan het Oude Mijplein, beide goed voor 43 flats. Na deze realisatie en voorlopig gebruik werden Home Castel en het vroegere klooster in de Langestraat in 2015 verkocht aan de vastgoedgroep Degroote.

De grote vraag in de beginjaren was: waar halen we het geld vandaan? De zusters ontvingen geen wedde en ze moesten leven van de steun van de kloosterorde en de weldoeners en later van de opbrengst van de jaarlijkse fancy-fair. Als weldoeners moeten de heer en mevrouw Carbon-Goddyn, de heer Paul Carbon (later volksvertegenwoordiger en voorzitter van de rechtbank van koophandel), de gravin Douarière Louis de Hemptinne en de Juffrouwen Huyghe en Amelie Jean genoemd worden.

De fancy-fair, die 48 keer doorging en in 1974 voor het laatst werd gehouden, was ieder jaar rond 15 augustus een grote attractie en trekpleister voor wandelende toeristen en Oostendenaars. Klassen, speelkoer en bijgebouwen werden omgetoverd tot een groot feestelijk gebeuren. Een groot volksfeest was het waarvan de opbrengst ten goede kwam aan de bestaande werken.

Gedurende meer dan 100 jaar kwamen 75 "Dochters der Liefde" voor een korte of langere periode voorbij in de Langestraat 83.

Ruim tien jaar na hun eeuwfeest in Oostende, en bij gebrek aan roepingen, verhuisden de meeste zusters naar andere kloosters in het binnenland. Zuster Stef Lussyne, van Oostendse origine, en zelf in haar jeugd ooit lid van de Germainen, mocht in Oostende blijven en kreeg het gezelschap van twee zusters uit het binnenland, die echter niet echt als congregatie samen leven, doch als mede bewoner in Schottenburg verblijven. Zij blijven ressorteren onder het gezag van het klooster van de grijze zusters aan het Minnewater te Brugge.. Zij zijn lid van de club Ster der Zee, die zij zelf hielpen oprichten, en zijn verder nog behulpzaam in de parochiale kern Ziekenzorg, Medios en Poverello.

DE ZUSTERS VAN ONZE-LIEVE-VROUW TEN BUNDEREN UIT MOORSLEDE : IN 1895 NETWERK VAN PAROCHIESCHOLEN IN GROOT MARIAKERKE

De zusters van Onze-Lieve-Vrouw ten Bunderen kunnen 7,5 eeuwen teruggaan in de geschiedenis. Reeds vanaf 1269 stond op Ten Bunderen (een gehucht tussen Beitem en Moorslede) een gelijknamig klooster van enkele vrouwelijke religieuzen dat onderdak verleende aan behoeftige bedevaarders en vermoeide reizigers. Door de bisschop van Doornik werd de regel van St. Augustinus opgelegd in 1473.

Na een verblijf in leper van twee eeuwen keerden de zusters terug naar Moorslede. Zij overleefden de Franse revolutie en vanaf 1801 werd het klooster uitgebouwd en richtten een school, pensionaat en school voor doven op.

In de tweede helft van de 19^e eeuw richtte de kloosterorde bijhuizen op ondermeer te Middelkerke (1891), Mariakerke(1895) en Raversijde(1902).

Als katholieke reactie op de " Ongelukswet " van de liberale regering anno 1879 opent de pastoor van Mariakerke een gemengde lagere parochiale school met een 110tal leerlingen, verdeeld over 2 klassen, gelegen op de hoek van de Passchijnstraat en Aartshertogstraat, en bestuurd door de koster. Wanneer deze laatste om gezondheidsredenen op pensioen gaat, komen er op vraag van pastoor Courtois op 23 april 1895 drie ten Bunderen zusters uit Moorslede naar Mariakerke om het parochiaal lager onderwijs over te nemen (23).

Mariakerke is dan nog een vredig kustdorp in de schaduw van de druk bezochte badstad Oostende. In 1899 wordt het grondgebied verdeeld over deels Stene (de wijk "Nieuwe Koers") en deels Oostende, maar die ene parochie Mariakerke zou blijven.

In 1911 zijn er 7 kloosterzusters actief. Na WO I wordt een nieuwe bloeiperiode ingeluid : in 1923 beschikt de school over 2 bewaarklassen en 5 lagere klassen.

In het Interbellum wordt een tweede kloosterschool en nieuw kloosterpand opgericht in de Aartshertogstraat. In de jaren zestig worden wijkscholen opgericht op de Nieuwe Koers: Roze-Marijn in de Groendaallaan en Maria-Steen in de Assisiëlaan en in Mariakerke: de Rosa Mystica in de Duinhelmstraat.

In de hoofdschool gaat de laatste zuster directrice, zuster Wivina, in 1977 met pensioen en geeft de fakkel door aan een leek. In 1984 worden de scholen overgedragen aan het Onze-Lieve-Vrouwecollege aan de Lijsterbeslaan en de allerlaatste zuster die nog les geeft, gaat in 1988 op pensioen.

De zusters blijven nog actief op de parochie in de liturgie, verenigingsleven en vrijwilligerswerk. Op 28 maart 2007 verlaten de zusters het grote kloosterpand in de Aartshertogstraat nr. 24 en nemen hun intrek in een huis in de Acacialaan nr. 39. Het voormalig kloostergebouw in de Aartshertogstraat wordt overgenomen door de vzw Beschut Wonen en officieel geopend op 5 januari 2009.

Op vrijdag 27 maart 2015 wordt het filiaal in Mariakerke na een periode van 120 jaar gesloten. Dit heeft te maken met de hoge ouderdom en gezondheidsproblemen bij de drie laatste bewoners. Dezen zullen zich nu vervoegen bij de gemeenschap van het hoofdklooster in Zonnebeke (nieuwe zetel i.p.v. Moorslede).

Ook in Raversijde wordt een school opgericht door de Bunderenzusters. Einde 19^e eeuw was Raversijde een deel van de parochie Mariakerke (tot in 1965) en bestuurlijk afhankelijk van de gemeente Middelkerke (tot in 1971).

In 1905 kijkt de pastoor van Mariakerke uit naar een school voor de kinderen van de woonkern in Raversijde en doet, met succes, een beroep op de hulp van de zusters van Onze Lieve Vrouw ten Bunderen uit Moorslede. Een aannemer schenkt de bouwgrond en het moederklooster financiert het gebouw. Tot de voltooiing van de bouwwerken mogen drie zusters voorlopig hun intrek nemen in een nabijgelegen villa.

In 1907 is de schoolbevolking gestegen van 70 naar 115 kinderen.

Na wereldoorlog I is Raversijde geen zelfstandig filiaal meer, maar in de praktijk een wijkschool. Voortaan gaan de drie schoolzusters er elke weekdag te voet naartoe vanuit het naburige klooster in Mariakerke.

In de tweede wereldoorlog, op 29 oktober 1942 krijgen de zusters het bevel om de school en het klooster te ontruimen. Ze geven dan les in een villa aan de Westlaan.

Raversijde wordt in 1965 een eigen parochie en wordt in 1970 gefusioneerd met de stad Oostende. Op 1 juli 1971 gaat de laatste zuster met pensioen en de school (Schoolstraat nr. 24) wordt overgedragen aan het Onze-Lieve-Vrouwecollege in Mariakerke. Vier lekenkrachten zetten het onderwijs in Raversijde voort.

In 1973 wordt het gebouw onteigend door de Regie der Luchtwegen voor de uitbreiding van de luchthaven in Oostende. Jaarlijks wordt huurgeld betaald aan het Bestuur der Luchtvaart, omdat een nieuwe school bouwen financieel niet haalbaar is.

Wegens een gebrek aan leerlingen gaat de school definitief dicht en eind oktober 2000 gaat ze onherroepelijk onder de slopershamer.

DE ZUSTERS VAN H. VINCENTIUS VAN KORTEMARK : IN 1897 80 JAAR AANWEZIGHEID IN ZANDVOORDE

In Zandvoorde vestigden zich in 1897 drie zusters van de H. Vincentius à Paulo uit Kortemark (ofschoon een gelijkaardige naam , maar dus een andere congregatie dan die van Rumbeke die te Stene actief was). In het kloosterhuis in de Kloosterstraat no 2 is op de gevel van de woning nog steeds de Jaarsteen "1897" aangebracht.

Er waren direct 56 kinderen ingeschreven, waarvan 42 kleuters. Er werden duidelijke afspraken gemaakt tussen de kloosterschool en de gemeenteschool. De kleuters en de jongens en meisjes bleven in de zusterschool tot en met het tweede leerjaar. Pas vanaf het derde leerjaar gebeurde een opsplitsing volgens geslacht. De jongens gingen vanaf dan automatisch over naar de gemeenteschool (24).

Die afspraken bleven geldig tot in de jaren vijftig toen de (tweede) schoolstrijd losbarstte onder de parse regering Achiel Van Acker (1954-1958) en de socialisten in de Zandvoordse

gemeenteraad de meerderheid hadden. De gemeenteschool werd herbouwd in 1957-1958 en de gemeenteschool werd toegankelijk voor jongens en meisjes (24 bis).

Later werd ook de vrije school te Zandvoorde gemengd en zou samen met de vrije scholen op de Konterdam onder dezelfde inrichtende macht vallen. Naast de school bouwden de zusters een parochiezaal voor de plaatselijke verenigingen van de fabrieksgemeente. De internationaal bekende Zwaantjes Rollersclub deden hun eerste oefeningen op de speelplaats van de school, die dikwijls de locatie was van feestelijkheden voor het goede doel. Een mentor en duivel-doet-al was wijkbewoner en onderstationschef Willy Devynck die in de jaren tachtig vorige eeuw, monnik werd in de benedictijnerabdij van Zevenkerken in Loppem bij Brugge. Daar zou hij een andere Oostendenaar als confrater krijgen: Alexis Werbrouck, organist van de abdijkerk.

De zusters verlieten Zandvoorde in december 1976 om in te trekken bij hun collega's van dezelfde kloostergemeenschap te Bredene. Op het afscheidsfeest kwam Burgemeester Jan Piers de drie zusters met een grote ruiker bloemen bedanken. Een zuster van deze congregatie bleef verschillende jaren nog deel uitmaken van het schoolbestuur.

De congregatie van de zusters van de H. Vincentius van Kortemark haalde onlangs het TV-journaal omdat het klooster aldaar jonge zusters en novicen huisvest, wat vandaag eerder opzienbarend is in onze contreien.

DE ZWARTZUSTERS-AUGUSTINESSEN VAN DENDERMONDE: IN 1898 IN HET MILITAIR HOSPITAAL OOSTENDE (MHO)

Zoals gezegd zijn de zwartzusters ontstaan in de 14^e eeuw, toen de pest Europa teisterde. Eeuwenlang zorgden de zwarte zusters of zwartzusters, die leefden volgens de regels van de H. Augustinus, voor de verpleging van de zieken en het begraven van de doden., overal in Vlaanderen. Al in 1491 kwamen de zwartzusters zich ook in Dendermonde vestigen. Vanaf 19^e eeuw deden zij aan thuisverpleging.

Sedert 1887 werd aan de zwartzusters ook de ziekenzorg toevertrouwd in het militair hospitaal van Dendermonde. Toen zij dit op een voortreffelijke manier bleken te doen, mochten ze weldra hun werkterrein verder uitbreiden in de militaire hospitalen elders in het Rijk, en ook te Oostende.

Reeds vanaf midden de 17^e eeuw beschikte Oostende over een permanent hospitaal voor militairen en dit onder het zogenaamd Spaans en later Oostenrijks tijdvak. Onder de Franse tijd (1794–1815) werd bij ons een militair hospitaal ingericht in het voormalig klooster der zwarte nonnen gelegen op de hoek van de Kerkstraat en de Ooststraat. De Hollanders bouwden in 1824 op het Hazegras een hospitaal (op de plaats van de latere Bootsman Jonson kazerne) dat werd vernield door een ontploffing (25).

Na de Belgische onafhankelijkheid werd Oostende een garnizoenstad (eerst van burgerwachten en later van soldaten). Het hospitaal, militaire infirmerie genoemd, werd uitgebreid met het voormalig klooster der witte nonnen zodat in 1861 het hospitaalcomplex zich nu uitstrekte tussen de Aartshertoginnestraat, de Poststraat, de Witte Nonnenstraat en een gedeelte van de Hendrik Serruyslaan.

Het is in dit hospitaal dat de zwartzusters-augustinessen (zogenoemd omdat zij leefden volgens de regel van Sint-Augustinus) vanaf 1 september 1898 werkzaam waren. Op 25 augustus 1908 ging de eerste aanbesteding door voor de bouw van het militair hospitaal midden de Duinen, tegen de grens van Bredene.

Op 25 augustus 1913 was de verhuis vanuit het centrum voltooid. De zusters zouden hier nog tachtig jaar verblijven, met een onderbreking tijdens de oorlogsjaren.

In 1962–1965 werd het paviljoen Fabiola gebouwd. Op 1 januari 1990 werd het hospitaal, in het kader van een herstructureringsplan, omgevormd tot polikliniek.

De afschaffing van de legerdienst en de algemene hervorming van het leger door de minister van Landsverdediging Leo Delcroix (1991- 1994) betekende meteen het einde van het militair hospitaal. Op 31 december 1993 werd het militair hospitaal gesloten en te koop aangeboden. Verschillende projectontwikkelaars hebben er deze eeuw een unieke woonsite van gemaakt.

De kapel kreeg gedeeltelijk een "new look" en staat anno 2016 te koop met het oog op een culturele herbestemming.

De laatste bevelvoerende commandant, Freddy Hubrechtsen, getuigt dat de laatste zes zusters op 13 december 1993 Oostende verlieten om zich te vestigen in het klooster te Dendermonde. Dit was een zeer emotioneel element. Om 8 uur was het voltallig personeel van het militair hospitaal verzameld aan de toegangsdeur om, met tranen in de ogen, van de zusters afscheid te nemen tijdens het weggrijden. In de loop der jaren hebben 43 zusters verbleven in het Militair Hospitaal Oostende.

ZUSTERS VAN LIEFDE VAN ROESELARE : IN 1902 KORTSTONDIG VERBLIJF IN HET O.L.VROUWECOLLEGE

Deze congregatie is één van de eerste van de religieuze congregaties die in onze provincie werden opgericht in de 19e eeuw. Ook hier lag het initiatief bij de plaatselijke pastoor, Benedictus Bracke, die in 1819 dus nog onder Hollands bewind, overging tot de stichting, die pas erkend werd in 1834. De meeste 19e eeuwse stichtingen kwamen trouwens voor in de arme zandstreek van West-Vlaanderen, m. a. w. in de arrondissementen Kortrijk, Roeselare, Tielt. Het valt op dat in deze streek weinig mensen hun paasplicht verzuimden, en dat, althans voor wat het begin van de 19^e eeuw betreft, er veel roepingen te noteren vielen (26).

Wanneer de gestichte congregatie een zekere bloei kende, kon men denken aan uitbreiding. Er werden filialen opgericht, dank zij de onderneming van de overste, plaatselijke relaties of onder stimulans van het bisdom.

De negende principaal van het Onze-Lieve-Vrouwecollege te Oostende, Albert Krelly(1901-1910), had van meet af aan te kampen met financiële problemen. Om de uitgaven te drukken komen op zijn vraag vier kloosterzusters van de zusters van Liefde van Roeselare op 29 april 1902 naar het College (27). Ze worden verantwoordelijk voor de keuken, zorgen voor het dagelijks onderhoud van de kapel, van de eetzaal en de slaapzalen voor de internen en leraars.

Op 15 oktober 1914, bij de val van Antwerpen, werd de stad Oostende door paniek gegrepen en de zusters, delend in de algemene angst, verlieten de stad en zetten de vlucht in op weg naar Roeselare. Ze zouden naar Oostende niet meer terugkeren.

In 1919 werden ze op het college vervangen door de zusters van de H. Vincentius van Gits.

LES DAMES DU SACRE-COEUR : IN 1904 FRANSE ZUSTERS VINDEN NIEUWE STEK

In het begin van de 20e eeuw kwam er nog een Franse orde aan in Oostende: des Dames du Sacré-Coeur. Op 7 juli 1904 werd door de anti - klerikale regering in Frankrijk aan de congregaties verbod opgelegd nog onderwijs te verstrekken. Als gevolg hiervan verlieten enkele tienduizenden religieuzen het land. Onder hen bevonden zich de Zusters van het Heilig Hart (28).

Teneinde de Franse zusters toe te laten in een religieuze instelling onderwijs te verschaffen aan kinderen met een zwakke gezondheid, die de zeelucht nodig hadden, kwamen enkele zusters zich vestigen te Oostende, op de zeedijk (hoek 17 oktoberstraat). Het onderwijs werd verstrekt aan leerlingen van 15 tot 20 jaar. Vermits het een Franstalige school gold in een Vlaams gebied, met een niet-conform programma, konden normaal geen leerlingen van minder dan 14 jaar worden aanvaard.

Het onderwijskorps bestond aanvankelijk hoofdzakelijk uit Franse zusters komende uit de Franse pensionaten (circa 20 à 25). Toen enkele Franse pensionaten heropend werden (sinds 1920) moest in de laatste jaren voor de tweede wereldoorlog een beroep gedaan worden op enkele leken.

Begin 1954 werd het 50-jarig bestaan gevierd. Langzamerhand verdween evenwel de bestaansreden van deze instelling en daarom werd besloten tot sluiting over te gaan.

Zusters en leerlingen verhuisden naar andere vestigingen van de Sacré-Coeur: in Antwerpen, Luik...

Het Vrij Technisch Instituut, toen mede geleid door E.H. Irénée Maes, was onmiddellijk bereid te gebouwen over te nemen. Aanvankelijk zou er een kostschool worden ingericht voor ongeveer 80 leerlingen van het Hoger Technisch Instituut., later omgevormd tot Industriële Hogeschool en gefusioneerd met Brugge als KHBO en thans deel uitmakend van de West-Vlaamse Katholieke Hogeschool Vives in associatie met de KU Leuven.

Ofschoon van Franse origine leefde de Sacré-Coeur in goede verstandhouding met de lokale geestelijkheid en er bestonden relaties met andere kloostergemeenschappen.

Toen de Zusters van Sint-Jozef in 1951 hun vestiging in de Kaaistraat verlieten, werd door hen aan de Sacré-Coeur aangeboden het onderwijs in hun plaats te verzekeren. Daar de Sacré-Coeur evenwel slechts bereid was de Nederlandstalige Grieks-Latijnse humaniora voort te zetten, en men vanwege Sint-Jozef een globale overname beoogde, werd uiteindelijk een beroep gedaan op de zusters van Sint-Andreas (28bis).

DE BROEDERS VAN DALE: IN 1912 ONDERWIJS VOOR JONGENS OP DE VIERTORRE

De broeders Van Dale vormen een rooms-katholieke broedercongregatie die in 1761 te Kortrijk werd opgericht door de priester Jozef Van Dale. De congregatie houdt zich bezig met onderwijs, de opvoeding van gehandicapten en missiewerk. Vandaag zijn er nog huizen te Kortrijk, Poperinge (De Lovie) en Torhout (Huize Tordale).

In 1899 werd de nieuwe parochie Sint-Antonius van Padua opgericht op de Vuurtorenwijk en E.H. Jules Patfoort werd tot (eerste) pastoor benoemd. Met zijn 42 jaar was hij meteen de jongste pastoor van het bisdom. Er was reeds sedert 1895 een gemengde vrije school verzorgd door de zusters Jozefienen die elke dag van het Hazegras kwamen lesgeven. Op dat ogenblik behoorde de Vuurtorenwijk nog tot de Onze Lieve Vrouweparochie van het Hazegras. Pastoor Patfoort droomde van een jongensschool en wilde hiervoor beroep doen op een congregatie en meer bepaald de broeders van Liefde. Deze laatsten runden al drie scholen in Oostende zelf en meer konden zij niet aan. Dus gaven drie en later vier lekenonderwijzers les aan de jongens.

Na lang zoeken vond de pastoor toch de broeders Van Dale, die een vestiging hadden in Torhout (de Normaalschool) bereid om de parochiale jongensschool in 1912 over te nemen (29). Uiteindelijk beslisten de broeders Van Dale Oostende te verlaten, zodat de broeders van Liefde op 1 mei 1924 toch les kwamen geven in de school. Deze broeders verlieten de Sint-Antoniusparochie in 1949. Vanaf 1 oktober 1968 maakt de parochiale jongensschool deel uit van het Onze-Lieve-Vrouwecollege.

ZUSTERS VAN H. VINCENTIUS VAN GITS : 1919 OPNIEUW ZUSTERS IN HET O.L.VROUWECOLLEGE

Zoals gezegd kwamen de zusters van Liefde van Roeselare, die bij de inval van de Duitsers in 1914 Oostende verlaten hadden, na de oorlog niet meer terug. Ze werden vervangen door de zusters van de H. Vincentius van Gits.

Deze congregatie werd opgericht in 1822 door de plaatselijke pastoor Florentius Barbier en kerkrechtelijk erkend in 1824. Deze zusters willen zich - in navolging van hun patroonheilige - inzetten voor de kwetsbare en zorgbehoevende medemens.

Vandaar zijn ze niet alleen actief in het onderwijs maar ook in gehandicaptenzorg en missionering in de derde wereld.

Ook in Oostende werd beroep gedaan op deze congregatie en wel door de principaal Joseph Desmet van het Onze-Lieve-Vrouwecollege (1910-1922). Na de eerste wereldoorlog werden de lessen zo veel mogelijk hervat en het huishouden op het college en de schoolkeuken (er was weer internaat) moesten verzekerd worden. Uiteindelijk hebben zes zusters zich ingezet van 1919 tot 1951 toen de zusters van Liefde van Heule de taken overnamen (30).

ZUSTERS VAN LIEFDE VAN JEZUS EN MARIA VAN GENT : IN 1922 REDDENDE ENGELN UIT OOST - VLAANDEREN OP SINT- JAN

Na het slopen van de stadsmuren van Oostende in 1865 openen de westelijke en zuidelijke kanten nieuwe en ruimere perspectieven die een oplossing brengen voor een stad in volle expansie. In de periode 1885-1905 stijgt het aantal huizen van +/- 2.200 tot +/- 5.200 en loopt het bevolkingscijfer op van 22.000 tot 42.000 . Aldus worden in 1899 de parochie Sint-Jozef en in 1908 het Heilig Hart canoniek opgericht en deze zijn in 1921 reeds tot bloeiende entiteiten van elk ruim 10.000 zielen uitgegroeid. In 1912 volgt dan Sint - Catharina voor Konterdam en Meiboom.

De kerkelijke overheid was ook geïnteresseerd in het gebied gelegen aan weerszijden van de Torhoutsesteenweg vanaf de Blauwkasteelstraat en lopend over het Vette Gas tot aan de Hoge Barriere met inbegrip van de Steense Dijk. In afwachting wordt op initiatief van Deken A. Camerlynck op dit gebied (wat later de toekomstige parochie Sint Jan zou worden) een voorlopige hulpkerk gebouwd , die afhangt van de Sint-Annaparochie te Stene. Die kapel wordt op 22 oktober 1922 officieel opengesteld (31). Ook een school en pastorie worden voorzien.

Wat deken Camerlynck ook probeerde, in het bisdom Brugge vond hij geen enkele onderwijzende congregatie die over de nodige fondsen beschikte om de bouw van de nieuwe school te financieren. In West-Vlaanderen hadden de onderwijzende congregaties waarschijnlijk hun handen meer dan vol met het verder inrichten van wat door Wereldoorlog I vernield was geworden.

In akkoord met Mgr. Waffelaert, bisschop van Brugge, nam deken Camerlynck contact op met de congregatie van de zusters van Liefde van Jezus en Maria te Gent. Deze congregatie, opgericht in 1803 door de vroeger reeds vermelde kanunnik Petrus Jozef Triest in Lovendegem, aanvaardde begin 1922 de nieuwe stichting.

Op 1 september 1922 kwamen de vier eerste zusters toe en namen hun intrek in het gebouw dat oorspronkelijk was voorzien als pastorie en dat later het klooster werd van de Mariakerkelaan (32).

In 1922 zijn 66 kinderen voor het eerst door de schoolpoort van de Schapenstraat gestapt. In 1929 waren er al elf religieuzen en het aantal klassen nam toe van vijf in 1922 tot negen in 1929. De schoolbevolking was in 7 jaar gestegen van 66 leerlingen tot 367. Intussen was al op 29 juli 1924 de zelfstandige parochie Sint - Jan Baptist door Mgr. Waffelaert opgericht.

Tijdens de Duitse bezetting WO II moesten de school en het klooster ontruimd worden. De kinderen werden verspreid over meerdere plaatsen. Na de oorlog gaf de aanleg van de Elisabethlaan aanleiding voor een afdeling in de Gerststraat, met een eerste kleuterklas in 1960.

Wat reeds geruime tijd gevreesd werd, gebeurde in 1963 : de congregatie van de zusters van Liefde van Gent ging over tot een reorganisatie van de stichtingen en het klooster op Sint-Jan viel als slachtoffer. Op 14 augustus 1963 verlieten de vijf laatste zusters van Liefde het klooster en de school .

De congregatie van de zusters van 't Geloof van Tielt nam de stichting (klooster) en scholen over.

DE AALMOEZENIERS VAN DE ARBEID : IN 1926 CONTINUÏTEIT EN UITBREIDING VAN DE VISSERISCHOOLO

De aalmoezeniers van de Arbeid (Missionarii Opificium of M.O.) vormen een rooms-katholieke congregatie die in 1894 te Seraing werd opgericht door Theofiel Reyn (1880-1941) zij gaven vakonderwijs en deden aan apostolaat onder de werkende bevolking.

Stilaan werden niet alleen vakscholen opgericht maar ook internaten met moderne en oude humaniora. (Zo bijvoorbeeld in 1957 te Meldert bij Hoegaarden die o.m. Johan Bonny, huidig bisschop van Antwerpen, onder zijn oud-leerlingen telt).

Toen de (eerste) visserijaalmoezenier en schoolbestuurder Paster Pype stierf op 3 juni 1926 werd de visserijschool , door hem opgericht, overgenomen door de aalmoezeniers van de Arbeid.(33). De wet op de oprichting van verenigingen zonder winstoogmerk dateert van 27

juni 1921 en vele scholen, klinieken namen de rechtspersoonlijkheid aan van "vzw". Zo bestuurden de aalmoezeniers de visserijschool onder de naam "vzw De Zee". De broeders van Liefde die vanaf het begin er les gaven zouden toch nog inspringen indien nodig.

De school bestond destijds uit twee afdelingen, de theorie in de Sint-Franciscusstraat en de praktijk in ruimere lokalen in de Wellingtonstraat. Een opleidingschip werd aangekocht en in vaart gebracht onder de naam van "O.20 Pater Reyn".

Op zaterdag 11 juni 1938 werd de eerste steen gelegd van de nieuwe visserijschool op de hoek van het Sint-Petrus-en Paulusplein en de Paster Pypestraat. Op Pasen 1939 was het geheel klaar. Na mei 1940 werd het gebouw door de Duitsers gebruikt als kazerne.

In 1954 moesten ook de aalmoezeniers van de Arbeid de school opgeven bij gebrek aan personeel, en hun aanwezigheid was noodzakelijker elders in het land.

De nieuwe bisschop van Brugge Mgr. Desmedt was bereid gevonden om de school over te nemen.

DE ZUSTERS VAN MARIA VAN INGELMUNSTER : IN 1948 NEDERIGE DIENSTBAARHEID IN HET V.T.I. EN H.T.I.

Deze congregatie werd gesticht in 1769 door Pieter Jacobus Dufort , pastoor van Ingelmunster , toen nog behorend tot het bisdom Doornik, en had een tweevoudig doel : de arme kinderen helpen bij de studie en de arbeid, en de hulpbehoevenden van de parochie bij te staan.

"Twee godvruchtige dogters" nemen hun intrek in een speciaal aangekocht huis. Spijts de moeilijke tijden blijven zij hun gestelde doelstelling trouw en nieuwe dames sluiten aan en vormen een congregatie. Deze overleeft de Franse Bezetting en Hollands bewind en wordt een vaste waarde in het in 1834 heropgerichte bisdom Brugge. In de loop der jaren sluiten andere kleine congregaties zich aan bij de zusters van Maria van Ingelmunster . Zij zijn uitsluitend actief in de provincie West-Vlaanderen en later in hun missies in Congo en Vietnam. Hun leuze is: Per Mariam ad Jesum.

In Oostende kwamen de zusters van Maria toe in het jaar 1948 om te helpen in het Vrij Technisch Instituut (V.T.I.) in de gebouwen aan de Stuiverstraat 108, die als dagvakschool opgericht werd door E.H. Urbaan Ruysen, proost van de Volksbond en voorheen subregent te Torhout. (34). Mgr. Lamiroy , bisschop van Brugge, kwam in 1948 de kapel inwijden .

De zusters stonden in voor de keuken, het internaat, de priesters, de leraars, de zieke en soms gekwetste leerlingen en werden graag gezien door deze schoolbevolking.

In het Hoger Technisch Instituut op de zeedijk, werd in 1957 een tweede gemeenschap gesticht tot 1995. De zusters waren nog werkzaam in het V.T.I. tot in 2002, waarna zij zich terugtrokken in het moederklooster in Ingelmunster. In de kapel van de school (thans stille ruimte) is een gedenkplaat aangebracht ter gelegenheid van hun afscheid, met volgende tekst: "Dankbare herinnering aan de Zusters van Maria van Ingelmunster die hier, in nederige dienstbaarheid, hebben gewoond: 1948-2002".

DE ZUSTERS VAN HET GELOOF VAN TIELT: IN 1949 EERST ACTIEF IN MOEDERHUIS OP HEILIG HART, LATER OOK IN ONDERWIJS OP SINT – JAN

Deze congregatie ontstond zoals de meeste diocesane congregaties van het bisdom Brugge, begin van de 19^e eeuw. Het was , zoals reeds gezegd , dikwijls een parochiepriester die een kloostergemeenschap stichtte omdat er een tekort was aan kloosterzusters die instonden voor het onderwijs en/of de ziekenzorg.

Het was pastoor Ludovicus Goeminne van Tielt die in 1833 de zusters van het geloof oprichtte en die in 1840 kerkelijke goedkeuring bekam. Om evenwel de "wildgroei" van nieuwe kloosters tegen te gaan (zie hoger), werd overgegaan tot oprichting van zogenaamde filialen. Voor nieuwe vestigingen werd dan beroep gedaan op het moederklooster.

De zusters van 't Geloof van Tielt waren in Oostende in de pleegzorg van 1949 tot 2003 actief in het Sint-Elisabethinstituut in de Zwaluwenstraat en in het onderwijs van 1963 tot 2013 vooral op de Sint-Janparochie.

In 1925 richtte de Volksbond het (eerste) moederhuis Sint-Elisabeth op in de Steenbakkerstraat, later overgebracht naar de toenmalige kliniek van de Square Stéphanie in 1930 waar de zwarte zusters actief waren (zie vorige afleveringen).

Het moederhuis was weerom te klein geworden en werd overgebracht naar de toen prachtig en modern ingerichte materniteit van de Zwaluwenstraat nr. 2 in 1939 waar ditmaal leken in dienst van de Katholieke Volksbond bestuur en uitbating op zich namen (35).

Tijdens de tweede wereldoorlog was er geen uitbating. Na de oorlog op 1 augustus 1949 werd het beheer en uitbating van het moederhuis overgenomen door de zusters van 't Geloof van Tielt. Destijds werkten een twintigtal zusters in de materniteit.

In 1974 besliste de Minister van Volksgezondheid dat een moederhuis moest verbonden zijn met een kliniek. Dat was de start voor de ombouw tot het rust- en verzorgingstehuis Sint-Elisabeth in 1976 met aanvankelijk 30 kamers, nog steeds onder het bestuur van de zusters. In 1984 en 1990 werd telkens een nieuwe vleugel bijgebouwd. Voor sommige bewoners betekent hun verblijf aldaar een terugkomen naar de plaats waar zij geboren zijn...

In 2003 verlieten de laatste zusters het rusthuis. Tot op vandaag zijn ze nog vertegenwoordigd in de vzw die het rusthuis uitbaat. De normen voor uitbating en de behoeften van de bewoners werden steeds maar veeleisender en de instelling besloot tot nieuwbouw. Daartoe verhuisden de residenten tijdelijk naar de vroegere Sint-Jozefkliniek aan de Nieuwpoortsesteenweg. In 2015 was de nieuwbouw aan de Zwaluwenstraat klaar.

Nadat de zusters van Liefde van Jezus en Maria van Gent gedurende 41 jaar het onderwijs (voor meisjes) verzekerden op Sint-Jan, verlieten zij, zoals gezegd, na het schooljaar 1962-1963, deze parochie waar zij echt pionierswerk verricht hadden. Zij werden afgelost door de zusters van 't Geloof van Tielt die al in het moederhuis in Oostende de pleegzorg verzekerden.

Op 14 augustus 1963 kwamen de eerste vijf zusters van 't Geloof aan in Sint-Jan. De leerkrachten aangeworven door de zusters van Liefde bleven in dienst. In 1964 werd een wijkafdeling opgericht in de Kersenlaan (36). Eveneens in 1964, werd in de Schapenstraat gestart met een afdeling Moderne Humaniora Stella Maris, dit op aanvraag van de ouders. Vier zusters en vier lekenleerkrachten stonden in voor het middelbaar onderwijs maar moesten na vier jaar opgeven. In 1966 werd het noodzakelijk de zaal (de vroegere noodkerk op Sint-Jan) in de Schapenstraat om te bouwen tot klaslokalen.

De beide meisjesscholen (Schapenstraat en afdeling in de Kersenlaan) werden bestuurd door de zusters van 't Geloof tot 1 september 1977. Op die datum kwamen ze onder het bestuur van het Onze-Lieve-Vrouwecollege o.l.v. Directeur Paul Van Zeir. Bij de overname werd meteen gestart met gemengd onderwijs, te beginnen met het eerste leerjaar. Zuster Lutgardine zou tot 1 september 1989 schoolhoofd blijven.

Met het nieuwe schooljaar 1992-1993 zal de wijkafdeling Kersenlaan haar deuren sluiten. De vergrijzing van de Oostendse bevolking met weerslag op de schoolbevolking laat zich toen al voelen! Tegelijk zal de afdeling Schapenstraat de scholengemeenschap van het College verlaten om onder het gezag van de inrichtende macht en bestuur van de dames van Sint-Andreas te vallen.

De zusters van 't Geloof van Tielt bleven nog actief als bewaarders van de schoolgebouwen en namen actief deel aan het parochiale leven op Sint-Jan in de missiewerking, liturgie en koor en verenigingsleven.

In april 2013 verlieten ze na vijftig jaren van dienstbaarheid op Sint-Jan hun klooster naast de school in de Schapenstraat en trokken naar het moederklooster te Tielt. Hetzelfde jaar in september startten de ingrijpende renovatiewerken van het klooster dat omgebouwd werd tot een nieuwe vleugel van de school. Op 24 augustus 2014 werd deze nieuwe vleugel ingehuldigd in aanwezigheid van de overblijvende zusters die vroeger nog les gaven en van de nieuwe topman van het katholiek onderwijs in Vlaanderen Lieven Boeve (37).

ZUSTERS VAN LIEFDE VAN HEULE : IN 1951 DE LAATSTE RELIGIEUZEN IN HET O.L.VROUWECOLLEGE

Zoals gezegd verzekerden de zusters van de H. Vincentius van Gits van 1919 tot 1951 de huishoudelijke taken in het Onze-Lieve-Vrouwecollege. Op verzoek van principaal Odiel Verbeke (1944-1953) betrokken sedert het schooljaar 1951-1952 vier zusters van Liefde uit Heule een klooster binnen de collegemuren. Er waren niet alleen de toen nog 24 inwonende priester-leraren maar ook de ruim 180 internen die van ontbijt tot avondmaal aandacht vroegen.

Binnen de mannenwereld van priester - leraren, vervulde die kleine kloostergemeenschap ook enige huishoudelijke taken zoals naaien, de afwas doen, bedden opmaken, enz. Als religieuzen openden de zusters de dagen in de eigen huiskapel met een morgengebed en een dagelijkse eucharistieviering.

Op 30 juni 2015 trokken de drie overgebleven zusters, waarvan er twee 54 jaar bedrijvig waren, de collegedeur definitief dicht: het einde van meer dan 113 jaar permanente religieuze aanwezigheid in de school. Samen met hen vertrok ook directeur en priester Peter Verbeke om directeur te worden in de Hotelschool Ter Duinen in Koksijde terwijl de (voorlopig?) laatste priester-leraar Bart Lagrange pastoor wordt in Middelkerke (Westende) (38). Bij aankomst in en vertrek van de zusters uit Oostende droeg de principaal-directeur toevallig telkens de naam Verbeke...

Dezelfde zomer verlieten ook twee collega-zusters van Liefde uit Heule de H. Hartparochie waar zij in de H. Hartlaan nr. 12 het opvangtehuis voor zwangere meisjes, tienerouders, of verlaten moeders met baby's runden. Ook dit werk wordt nu voortgezet door bekwame en goed gemotiveerde leken als een centrum voor integrale gezinszorg onder de naam "Ten Anker".

DE RELIGIEUZEN VAN SINT-ANDREAS: IN 1952 GEÏNSPIREERD DOOR IGNATIUS VAN LOYOLA

Wie deze oude (maar vooral nog in Wallonië springlevende) kloosterorde heeft gesticht is niet bekend. Volgens de traditie gaat men terug tot 1231, toen twee zusters in Doornik hun goederen ten dienste stelden van de armen.

Oorspronkelijk hadden de zusters een verpleeginstelling, later legden zij zich toe op het contemplatieve leven. Tijdens de Franse bezetting leefden zij in de clandestiniteit.

Midden de 19^e eeuw namen zij nieuwe leefregels aan die sterk geïnspireerd waren door die van de jezuiten en hun stichter Ignatius van Loyola. De congregatie breidde zich uit en de stichtingen volgden elkaar op.

In 1940 werd het moederklooster in Doornik door een bombardement vernield. De nieuwe hoofdvesting situeert zich sinds 1952 in Ramegnies-Chin bij Doornik.

Datzelfde jaar werden de religieuzen van Sint-Andreas gecontacteerd door vertegenwoordigers van het bisdom Brugge (39). Er werd gevraagd of de orde bereid was het lyceum van de zusters van Sint-Jozef over te nemen. Deze laatsten hadden als enigen in het vrij onderwijs een humaniora voor meisjes, maar zij wilden zich vooral inzetten voor hun huizen in Oostende waar lager en technisch onderwijs gegeven werd.

En zo geschiedde.

Het toenmalig Sint-Jozeflyceum omvatte een kleuter en lagere school en in de humaniora een afdeling Grieks-Latijnse en Economische afdeling. Er was ook een internaat. Op twee augustus 1952 werd het verkoopcontract getekend.

De school telde toen 464 leerlingen, 9 leerkrachten in het kleuter en lager en 24 in de humaniora. In augustus 1959 waren er 11 religieuzen actief.

In 1980 liep de schoolbevolking op tot 1470 leerlingen, verspreid over 5 gebouwen: de Kaaistraat, Sint-Franciscusstraat, Ooststraat, Kersenlaan en Pastoor Pypestraat. Zowel organisatorisch, pedagogisch en financieel was dit niet langer houdbaar. Uiteindelijk werd dan beslist een totaal nieuwe school aan de rand in Stene te bouwen.

De eerste steenlegging kon gebeuren op 1 februari 1982. Op 29 juni 1986 werd de nieuwe school plechtig ingewijd. De lagere school bleef in de Kaaistraat (die later zou overgenomen worden door het Onze-Lieve-Vrouwecollege). Datzelfde jaar werd de vrije lagere school van Stene-Dorp (toen nog een wijkafdeling van het College) een autonome school onder de vleugels van de inrichtende macht van Sint-Andreas.

Ook in 1986 verhuisde het klooster van de Kaaistraat naar de Kerkstraat.

De laatste zuster directrice was zuster Mère Marthe, zoals ze genoemd werd, die van 1958 tot 1975 haar beste krachten wijdde aan de educatie en vorming van de toen nog uitsluitend meisjesleerlingen. Tot in 1991 werd les gegeven door religieuzen. Een van deze laatsten was zuster Katrien Alexander, afkomstig van Heist.

De andere overblijvende zusters in het centrum van 't stad verzorgden ondermeer de liturgie in de "grote kerk" en kapucijnenkerk en bleven actief op de parochie (El Mar) en in het vrijwilligerswerk. In 2002 trokken de vijf zusters met pijn in het hart weg uit Oostende: een deel ging bij de kloostergenoten in Brugge wonen en een deel trok naar het moederklooster te Ramegnies-Chin.

DE ZUSTERS VAN DE APOSTOLISCHE KARMEEL : IN 1972 BRUINE ZUSTERS OP DE VISSERSPAROCHIE

Naast de zusters van de contemplatieve Karmel (zogenaamde slotzusters, ongeschoeide Karmelietessen...), zijn er ook de zusters van de Apostolische Karmel.

De eersten zijn gesticht in de 15e eeuw en in 1562 door Theresia van Avila hervormd, en zijn een *orde*. Zij zijn uitsluitend contemplatief. In Blankenberge langs de Koning Albertlaan bevindt zich nog een slotklooster. De zusters van de Apostolische Karmel zijn een *congregatie* en werden als internationale gemeenschap opgericht in 1872 in Frankrijk in Saint-Martin-Belle-Roche, in de buurt van Taizé. Zij zijn apostolair d.w.z. zij leiden een leven van gebed, gemeenschapsleven en apostolaat. Dit laatste behelst een waaier aan activiteiten en speelt in op de noden van deze tijd.

In Vlaanderen hadden de zusters van de Karmel of de zusters karmelietessen van Sint-Jozef lange tijd een vestiging in Waregem, maar zochten een tweede vestigingsplaats. Toen de Zusters van de H. Jozef besloten de Vuurtorenwijk te verlaten in 1971, zocht pastoor Dries Vandebussche naar een zinvolle bestemming voor het klooster in de Stokerstraat. Hij nodigde de zusters van Waregem zich te vestigen in het klooster. En in oktober 1972 namen vier zusters van de Apostolische Karmel hun intrek op de parochie. Wegens hun habijt werden zij de "Brune ninnen" genoemd.(40).

Naast hun gemeenschappelijk gebed en bezinningsmomenten voorzagen zij in hun noden door deeltijds te werken en zetten zij zich ook in voor het parochiaal leven. De verantwoordelijke van het klooster zuster Trees ging werken in de "oesterput" van Halewyck en hielp bij het toezicht op de speelplaats van de vrije school. Zuster Elisabeth werkte in het Sint – Jozefziekenhuis aan de afwas. Zuster Ann werkte als bejaardenhelpster, terwijl zuster Bernadette, een gepensioneerde verpleegster, zich inzette voor de kloostergemeenschap zelf. Ook in de pastoraal en het intens verenigingsleven op de Vuurtoren waren zij actief en graag gezien. Na twintig jaar, in 1993, zagen ook de zusters van de Karmel zich geroepen de parochie te verlaten bij gebrek aan jonge zusters.

Thans verblijft de congregatie van de Apostolische Karmel, die kennelijk opnieuw een aantrekkingskracht heeft, in het diocesaan centrum Groenhove te Torhout. Tot drie jaar voor zijn benoeming in Oostende op 1 september 2011, was huidig deken kanunnik Antoon Wullepit in dit centrum geestelijk directeur en visitator van de congregaties van vrouwelijke religieuzen in het bisdom.

DE SALESIANEN VAN DON BOSCO : IN 1987 TOCH OPNIEUW PATERS IN OOSTENDE

De paters salesianen in de Elisabethlaan zijn vandaag de enige mannelijke kloostergemeenschap in Oostende en de laatst toegekomen congregatie. De "Societas Sancti Francisci Salesii" (S.D.B) werd in 1859 door de heilige Don Bosco in Turijn opgericht. Zijn volgelingen leggen zich toe op het apostolaatwerk bij jongeren. Hun pedagogische uitgangspunten zijn : preventie, natuurlijkheid en eenvoud, positief stimulerend en bestraffing vermijdend, grote geduld en vaderlijke behulpzaamheid bij de geestelijke en maatschappelijke ontplooiing.

Na de jezuïeten , met 16.500 ordeleden wereldwijd , zijn de salesianen de tweede grootste mannelijke congregatie met ruim 15.000 priesters en broeders, werkzaam in ruim 80 landen.

De paters van Don Bosco kwamen toe in Oostende in 1987 en richtten het opvangtehuis De Takel op, waar bijstand en ontspanning aangeboden wordt aan jongeren. De keuze was weloverwogen omdat een studie uitwees dat er onvoldoende crisisopvang was in de badstad. De Don Bosco gemeenschap kocht een huis aan de rand van het Westerkwartier. Er zijn momenteel twee paters en een broeder en verschillende leken-opvoeders aanwezig en ook novicen komen er regelmatig stage doen. Een vierde pater salesiaan doet parochiewerk in de federatie Zuienkerke.

SLOT: UIT HET STADSBEELD VERDWENEN IN DANKBARE HERINNERING GEBLEVEN

De meesten van de 25 kloostergemeenschappen die zich vanaf de 19^e eeuw kwamen vestigen in Oostende waren vrouwelijke orden of congregaties. Negentig procent hiervan waren sociaal dienstverlenende instellingen die zich richtten tot de armen, zieken, wezen en natuurlijk ook zorgden voor opvoeding en onderwijs.

Honderden paters en zusters hebben decennia lang door hun aanwezigheid en dienstbaarheid geschiedenis geschreven, in goede en kwade dagen, in kleine en grote daden, omrand van een eeuwigheidswaarde.

Ofschoon uit het stadsbeeld verdwenen, roepen sommigen van die kloosterlingen, met hun gaven en gebreken, bij vele Oostendenaars soms persoonlijke maar ook dankbare herinneringen op.

VOETNOTEN

- (1) Emile Smissaert en Frans Sonnevile: "De Kapucijnenkerk te Oostende: herstel- en opwaarderingswerken (1960-1961) ", in De Plate: 2015 blz. 166.
- (2) Alfons: "De Groeve" De geschiedenis van de Kapucijnen en de Kapucijnenkerk te Oostende" in: De Plate, 1987 nr. 9 blz. 169-231, vooral blz. 177.
- (3) L. Van Acker: "De Paters Augustijnen in Oostende" in: Biekorf, 1985, blz. 188.
- (4) Raymond Vancraeynest en Alfons De Groeve: "Onze-Lieve-Vrouwecollege Oostende 1842-1992 en College der Oratorianen: 1653-1796" 1992; blz. 10.
- (5) idem blz. 11 e.v.
- (6) Jacobus Bowens: "Nauwkeurige Beschrijving der oude en beroemde Zee-stad Oostende" 1792, deel II, blz. 21.
- (7) Edward Vlietinck: "Het oude Oostende en zijn driejarige belegering (1601-1604)" Oostende, 1897 blz. 156. (Herdruk in opdracht van VVF afdeling Oostende-Kuststreek).
- (7bis) N.H.: De Zwarte Nonnen te Oostende. Een historiek. (19-eeuws handschrift in privé-bezit) in De Plate: jg.1983n blz. 73, 111, 183. Jg. 1984 blz. 18. Jg. 1985 blz. 76, 106, 138, 231, 258, 295. Jg. 1986 blz. 59,125, 249, 281. Jg. 1987 blz. 60, 92, 290; 310.
- (8) Voor een historiek van moederklooster zie : Website: Zwartzusters-Bethel-Brugge.be

- (9) J. Coopman: "De Armenschool te Oostende(1682-1795)" in: Ostendiana IV (Jaarboek VVF Oostende - Kuststreek, 1982), blz. 51.
- (10) Robrecht Boudens: Het bisdom Brugge vanaf de wederoprichting in 1834 tot 1952, in: "Het Bisdom Brugge (1559-1984)" o.l.v. Prof Michel Cloet. Uitgegeven in 1984 door Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde, blz. 340 en 559.
- (11) Robrecht Boudens: o.c. blz. 423-424.
- (12) Ivan Van Hyfte : "De zusters van de H. Jozef en de Broeders van Liefde: twee grote onderwijsinstellingen in de 19^e eeuw", in: De Plate, 1989 blz. 225-227
- (13) Jef Klausling: "De Broeders van Liefde", in: De Plate, 1974 nr.1 blz. 9-10, nr. 2 blz. 5-6, nr. 3 , 5 blz. en De Plate 1975 nr. 1, 5 blz. en nr. 2, 5 blz.
- (13bis) Michel Capon : "Broeders van Liefde in en van Oostende", in: De Plate 2006, blz. 211-220.
- (14) Jean Marie Lermyte: "De schoolstrijd in Oostende" in, Ostendiana VI, Jaarboek VVF Oostende-kust 1993, blz. 24 e.v.
- (15) Michel Roels: "De zusters van de H. Jozef te Oostende 1838-1992" eigen uitgave (ringmap) Oostende, 1992.
- (16) Roland Versluys : "Opgravingen op de gronden van het vroegere klooster der Arme Klaren", in: De Plate 1974 , november blz. 9 en december blz. 9.
- (17) Ivan Van Hyfte : " De Zusterkens der Armen Oostende 1886-1986. "Uitgave vzw Medico-sociale Instellingen St-Jozef Oostende, 1995, blz. 5.
- (18) Raphaël Plasschaert: "De dominicanen te Oostende", in: Lange Nelle 201 blz. 27-29 en blz. 49-51.
- (19) Lucien Carrein: "100 jaar vrij onderwijs te Stene Dorp : 1881-1981".
- (19bis) J. Delbaere: "Het klooster van Liefde van de H. Vincentius à Paulo te Rumbeke", in: Handelingen van de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk, deel 27, 1958 blz. 157-160).
- (20) Albert Decloedt , Norbert Denys en Hugo Ollieuz : "100 jaar Sint-Lodewijksschool Oostende 1906-2006".
- (21) Fred Vandebussche : Medisch Instituut Sint- Jozef en Sint - Jozefkliniek Oostende 1948-1988 , uitgave onder auspiciën van CM Oostende. Zie hierna foto's uit dit boekje.
- (22) J. Vanhoenackere : "100 jaar aanwezigheid van de Dochters van Liefde in Oostende 1895-1995 ", in: De Plate 1995 blz. 147-152 en blz. 220-224.
- (23) Lucien Carrein : "Vrij Onderwijs in Mariakerke 1895-1995".
- (24) en (24bis) Willy Meseure: "Mien Zandvoorde", 2005, blz. 55.
- (25) Freddy Hubrechtsen : "Exit Militair Hospitaal", in De Plate: 1994 blz. 13-17.
- (26) A. Jacobus : "De vrouwelijke religieuzen", in: "Het Bisdom Brugge 1959-1984", o.c., blz. 430.
- (27) Raymond Vancraeynest en Alfons de Groeve: o.c., blz. 97.
- (28) Y. Dingens: " Een halve eeuw Franstalig onderwijs te Oostende: Het Instituut des Dames du Sacré Coeur", in: Ostendiana IV Jaarboek VVF-Kuststreek, 1982 blz. 125 e..v.
- (28 bis) Y. Dingens: o.c., blz. 128.
- (29) Leo Coulier : "Een beetje ruw maar oprecht: de vissersparochie Sint-Antonius Oostende, 1899-1999", blz. 58.
- (30) Raymond Vancraeynest en Alfons de Groeve: o.c., blz. 120.
- (31) De Duinengalm van 27 oktober 1922.
- (32) Eugeen Deschepper en Gilbert Moerman e.a.: "Geschiedenis van de Sint-Jansparochie te Oostende 1924-1974" blz. 80.
- (33) R. Decler : "De Aalmoezeniers van den Arbeid in Oostende 1926-1954", in: De Plate, 1997, blz. 164.
- (34) Luc Piot, Lionel Dewulf, Dirk Wanzelee ;: "100 jaar Volksbond Oostende 1896-1996 " blz. 31.
- (35) Luc Piot, Lionel Dewulf, Dirk Wanzelee: o.c., blz. 58.
- (36) Eugeen Deschepper en Gilbert Moerman: o.c., blz. 88.
- (37) BVO: "Nieuwe vleugel Sint-Andreas Schapenstraat", in: De Zeewacht d.d. 5 september 2014, blz. 35.

- (38) Marc Loy: Laatste drie zusters verlaten O.L.V.-college, in: De Zeewacht d.d. 26 juni 2015, blz. 10.
- (39) Dirk en José Vandekerckhove: "50 jaar Sint-Andreas schooljaren: 1952-1953 tot 2002-2003" eigen beheer.
- (40) Leo Coulier: o.c., blz.. 52.

NOTA VAN DE HOOFDREDACTEUR

Bij de foto's van de zusters staan er geen namen, gewoon omdat wij de namen niet altijd kennen. Eén uitzondering echter: zuster Gabrielle van de zusters van Sint-Vincentius a Paulo.

In het Plate-tijdschrift van april 1984 verscheen van de hand van Jan Dreesn (+), voormalig secretaris van de Kring, volgend artikel.

Verdienstelijke Oostendse zuster

Onlangs mochten wij van de familie Deley een foto in ontvangst nemen van een kloosterzuster in de typische kledij van de Dochters van Liefde.

De persoon op de foto, Zuster Gabrielle (in burger Marie Deley) werd op 11 september 1886 geboren en overleed, na 72 jaar kloosterleven bij de Dochters van Liefde, op 26 november 1976.

Zuster Gabrielle werd in haar leven viermaal vereremerkt door de Engelse, Franse en Belgische overheid voor diensten bewezen aan de troepen en de bevolking gedurende de oorlog van 1914-18 en 1940-45. In 1914 maakte ze zich zeer verdienstelijk bij de gevechten en de daaropvolgende brand van Leuven. In 1940 maakte ze zich vooral verdienstelijk bij de bevoorrading van haar gemeenschap in Leuven waar ook vreemde kinderen ondergedoken zaten. Ze werd door vriend en vijand bewonderd voor haar grootmoedigheid ten overstaan van anderen.

Hiermee willen wij toch even een steentje bijbrengen in de geschiedschrijving van de kleine mensen zonder geschiedenis.

(zover het artikel)